

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL.
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Utmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve a m. kir. csendőrség számára.

Szerkesztették: Kármán Elemér dr. nagyvárad kir. ügyész és
Soltész Imre m. kir. csendőrfőhadnagy a nagyvárad csendőrségi iskolai tanára.*

Külföldön, mint Németországban, sőt Ausztriában is, jeles kriminalisták egész irodalmi tevékenységet fejtettek ki a bűnügyi nyomozás terén, s dr. Hans Gross grazi egyetemi tanár, az osztrák csendőrség részére tankönyvet is szerkesztett, jelenleg pedig munka alatt áll dr. Albert Weingart, drezdai főtörvényszéki bíró „kriminalgistikájának a rendőrség és csendőrség számára készülő kiadása, míg nálunk az Endrődi-féle bűnügyi nyomozás kézikönyvén kívül (mely Gross legrégibb kiadásainak puszta fordítása s a mely 20 év előtt íródott, tehát sem a mi különleges viszonyainkat nem vette figyelembe, sem a mai kor igényeinek már meg nem felelhet) mi sem áll rendelkezésre.

Egy, a kriminalistika minden ágára kiterjedő, ezen tudomány modern vívmányait felölelő és a gyakorlati nyomozás számára írt s e mellett hazánk viszonyait is figyelembe vevő nyomozási kézikönyvre tehát már régen szükségünk volt.

Nem minden csendőr jut abba a helyzetbe, hogy kezdve az apró-cseprő kihágásoktól egészen a rabló-gyilkosságig mindenféle bűnügyekben nyomozva, nyomozás közben és saját kárán tanulja meg azt, hogy mit, mikor s hogyan kell tennie, ha eredményt akar elérni. A szükséges tudnivalóknak a gyakorlati szolgálat közben való elsajátítására tehát nem minden csendőrnek van alkalma, s nem is lenne jó, ha minden csendőr arra várna, hogy mikor fogja elrontott nyomozásokból megtanulni, hogy ezt nem így kell tenni.

Ezen a bajon akar segíteni a Kármán-Soltész-féle munka.

Nagyon igazuk van szerzőknek, mikor azt mondják, hogy sehol sem áll annyira az a közmondás, mint a nyomozásnál, hogy „többet észszel mint erővel”.

Hogy a csendőr „észszel” nyomozzon, erre csak az képesíti, ha tanul és tud. A tanult csendőr jobban fogja végezni e hivatását, mint a ki nem halad és terbes szolgálatát sokkal könnyebben fogja teljesíteni. Nem elég azonban ha valaki csak akkor tanul, mikor már valami feladat áll előtte, mikor tebát a csendőrnek már nyomoznia kell valami ügyben. Ha ilyenkor kapkodik könyvek után, többnyire csak a maga kárán tanul. Ezért a csendőr a szolgálati szabályok tanulásán kívül állandóan foglalkozzék azzal is, hogy a nyomozás tanaiból minél többet elsajátítson. Erre kíván neki segédeszközü ez a könyv is szolgálni.

A munka nem a csendőrség külön eljárási szabályait, hanem a nyomozás gyakorlati ismereteit tárgyalja.

A könyv 294 oldalra terjed s 40 fényképes ábrával van ellátva.

Írálya gördülékeny s legénységünk értelmi fokához mért.

Besztása igen ügyes és czélszerű s a tartalom áttekinthetően van csoportosítva.

A könyv zsebnagysága a kezelést könnyűvé teszi s szolgálatba is könnyen elvihető.

Nehogy méltánytalan kritikának legyenek kitéve az ábrák, sietünk megjegyezni, hogy azok egyike-másika azért homályos, mert a bűnügyi fényképezés egyik alaptétele, hogy a képek retouchrozását (mert könnyen eltüntethetne egyes fontos részeket) nem tűri.

Néhány bevezető megjegyzés és általános tanács után a tulajdonképpeni anyag első része tárgyalja, hogy a csendőr hogyan jut a bűnesetek tudomására, hogyan fedezi fel azt, hogy bűntettet követtek el? Ez a rész részletesen tárgyalja a bűncselekményeknek híresztelés, feljelentés és a csendőr saját észleletei alapján történt felfedezését.

A második részben azok a tárgyi ismeretek foglalattatnak, a melyekkel a nyomozó csendőrnek meg kell ismerkednie, hogy a nyomozó szolgálat körében előforduló esetekben szakszerűen tudja megállapítani azt, hogy tulajdonképp mi történt, mi követtetett el s mi miatt kell neki fellépnie. Ebben a részben található

* Ez a könyv teljesen azonos azzal, a melyre vonatkozólag a „Franklin-Társulat” „A nyomozás kézikönyve” címén előfizetési felhívást bocsátott ki. A munka címe a belügyminiszter úr Ó Nagyméltósága rendelete folytán változtatott fenti címre. Ára csendőrök részére 3 korona, a melynek megküldése ellenében a könyv a rendelő címére portómentesen elküldetik.

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerszerelője, az Ocskai és a szabaddalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztítású hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyezék minden hangszerről külön küldetik. 66 Magyarországi legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

esés-ári és királyi udvari szállító, a ca. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerszerelője, az Ocskai és a szabaddalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztítású hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyezék minden hangszerről külön küldetik. 66 Magyarországi legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára. 6

fel, hogy a főbb büntettek (az ember élete elleni bűntettek, a grujtogatás, lopás és pénzhamisítás), a melyek csendőri szolgálat közben előfordulnak, hogyan követtetnek el, hogyan jelentkeznek az életben és mit kell azokban megfigyelni, hogy azután a tettest kipubatolhassuk.

A harmadik rész foglalkozik az egyes nyomozó cselekményekkel, tehát azzal, hogy a fellépésnek miként s hogyan kell történnie, s mi minden eredménnyre törekednie. Ez a rész tehát a nyomozás tulajdonképeni tana, a melyben megismerkedünk azzal, hogy hogyan tartanunk helyszíni szemlét, mit biztosítsunk a nyomokból és találatkból, hogyan kérdezzük ki a tanukat, hogyan tartunk házkutatást és személymóztatót, hogy eszközöljük az elfogást s itt mit kell szem előtt tartani, s végül hogyan tartunk mindazt, a mit kinyomozunk, gyanúsított elé.

Végül a könyv befejező részében találjuk meg az egésznek az összefoglalását s a feleletet arra, hogy ha mindazt, a mi az előbbi fejezetekben elő van adva, sikerrel alkalmaztuk, milyen módszerrel találjuk meg a tettest, s hogyan bizonyítsuk rá bűnös voltát.

Az egyes részek a lehető legalaposabban vannak feldolgozva; a szerzők figyelme mindenre kiterjedt.

A harmadik rész III. fejezete a tanúk kikérdezéséről szól, ez a fejezet különösen érdekes és tanulságos, a gyakorlati életből van véve s a gyakorlati nyomozásnak szánva. Bárha jól megszívlelnénk az ott lefektetett igazságokat s a vád felépítésében nem annyira a tanúk megbízhatatlan bemonológjaira, hanem inkább a bűnjelre s egyéb terhelő bizonyítékokra fektetnők a főszólyt!

Igen örömdetes, hogy a munka a kriminalistika legújabb eszközeit is ismerteti és tárgyalja. Le van írva a nyomozó levél és figye ó lap, olvasgatjuk, hogy miképpen ismerjük fel a tettest a nyomozólevél alapján? Megismerkedünk az ujjnyomatrendszerrel, a bertillonage-al, a fényképgyűjteményekkel és az országos bűnyügyi nyilvántartó hivatallal.

A képek szintén a gyakorlati életből vannak véve s a mű érdekességét és tanulságos voltát nagyban emelik.

Azok az ismeretek és tapasztalatok, melyek az előttünk fekvő könyvben egybegyűjtve vannak, a gyakorlottabb csendőrök előtt részben ismeretesek lesznek.

A könyv bevallott célja azonban ezeket a tudnivalókat ép abból a célból állítani egybe, hogy a csendőrök cél tudatos és sokoldalú kiképzése lehetővé váljék. Így elsősorban azok számára készült, a kiknek hivatása alárendeltjeik oktatása és a kiknek módja leendő a kezdőnek azt megmagyarázni és felvilágosítások kíséretében könnyen érthetővé tenni.

Különösen kiemelendő a könyvön az, hogy az ismeretesekek ép a m. kir. csendőrség igényei és feladataihoz mért rendszerbe vannak foglalva, továbbá, hogy a szer-

zők kriminalistikai ismereteken kívül a bűnyügyi lélektan ismeretekből is felvettek egyet-mást, hogy tekintettel voltak a szokásos bűnyügy különös fontosságára és arra, hogy a rendelkezésre álló forrásokból csak azt vették át, a mi hazánk viszonyainak megfelel, a m. kir. csendőrségnél felhasználható s minek felhasználhatóságát a gyakorlat igazolta.

A mű az igazságügyi miniszter úr részéről 1911. évi május hó 2-án 28,474/1910. I. M. III. szám alatt kelt rendeletével, a belügyminiszter úr részéről 101,653/1911. V—b. számú rendelettel, valamint a honvédelmi miniszter úr és a csendőrségi felügyelő részéről felülbíráltatott basználatra elfogadtatott és magánosok részére megrendelésre ajánltatott.

Szerzőknek a házagpótló munkához őszintén gratulálunk s kívánjuk, hogy a mű — elterjedése által — legénységünknek nyomozási képességeit fokozza s így a m. kir. csendőrség eredményes szolgálatteljesítését még eredményesebbé tegye. Czogler Gusztáv főhadnagy.

*

Utmutatás a bűnyügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve.

Ismereti: Preszly Lóránd csendőrfőhadnagy.

Jól eső örömmel és büszkeséggel vettem kezembe dr. Kármán Elemér nagyváradi kir. ügyész és Soltész Imre csendőrfőhadnagy által szerkesztett s a napokban a könyvpiacon megjelent kézikönyvet, melynek hivatalosan megállapított czíme: «Utmutatás a bűnyügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve».

Jól eső az én örömem, mert ezzel a kézikönyvvel egy nagy lépéssel haladtunk előre a bűnyügyi nyomozások terén. Őszintén és leplezetlenül be kell ismernünk, hogy ezen a téren még utmutató gyanánt sem szerepel egyetlen egy jelentékeny mű s így maga a kézikönyv az első fecske, melynek szárnyrabocsajtása kitűnő gondolat volt íróitól, kiket nehéz és fáradságos, de értékes és áldásos munkásságukban egyedül a testületünk iránt érzett meleg szeretet vezérelt.

A német, a francia, sőt az osztrák szakirodalom nem egy kiválóbb és jelesebb hasontárgy művel dicsekedett már akkor, mikor nálunk Magyarországon még csak eszébe sem jutott senkinek sem gondolni arra, hogy mennyire hasznos és értékes fáradság volna könyvet írni a bűnyügyi nyomozásokról, és hogy milyen hatalmas anyag hever ezen a téren feldolgozatlanul, kárára mindazoknak, kiket hivatásuk, a bűnyügyekkel való foglalkozáshoz köt.

És a magyar csendőrség történetében is 30 évek kellett eltelnie, míg egy ilyen értékes tartalmu és gyakorlati hasznu kézikönyv napvilágot látott, pedig intézményünk — három évtized alatt — előjáróink bölcs

A legjobb órák,

47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műőrsénál Szegeden.

Javitások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

A hajmáskéri katonaváros felszentelése. — Tábori mise a lövőtérön.

vezetése mellett egyéb téren mennyit fejlődött és mennyire megizmosodott.

De hát talán szükség volt erre a három évtizedre, talán harmincz esztendő elmulása kellett ahhoz, hogy a nyomozások terén a hosszú évek alatt szerzett tapasztalatok tanító igazságokként szűrődjenek le és betűkbe öntve kerüljenek azok szeméi elé, kik a bűnügyekkel hivatásukból eredőleg foglalkoznak.

A mindennapi tapasztalás igazolja, hogy a nyomozó közegek nagy részének csak halvány fogalma van a nyomozás legelemibb követeléseiről. Ez az érzékhány mellett azt is igazolja, hogy megfelelő tan- és kézikönyvek hiányában sok esetben még azok is csak tapogatóznak a nyomozás homályos terein. Kiknek egyébként megvolna a nagy kedvük és a nemes buzgalmuk ahhoz, hogy ezen a téren eredményes munkásságot fejtsenek ki.

Mert azt — remélhetőleg — senki sem fogja kétségbe vonni, hogy a nyomozási képességen kívül, a mi talán nem sok emberben van meg, igen nagy szükség van arra, hogy a bűnügyi nyomozás *elméletileg* is komoly tanulmányozás tárgyává tétessék és erre — a mi a legfontosabb — épen a nyomozásra hivatott legénységünknek mód és alkalom is adassék.

Ez a tudat hatotta át felsőbbjeink agyát akkor, a mikor lépést tartva a kor haladásával, igényeivel és követelményeivel, a továbbképzés fejlesztésével célul tűzték ki maguk elé azt, hogy a csendőrség nyomozó legénységének értelmi tudása fokoztassék, értelme fejlesztessék, ismerete gyarapíttassék, de meg vagyok róla győződve, hogy ez a nemes gondolat hatotta át e gyakorlati kézikönyv íróit is akkor, a mikor e jeles munkájukat közreboocsájtották.

A mit a könyv tartalma felölel, az — miként a címe is mutatja — *utmutató*, hogy miként kell eljárni a bűnügyi nyomozások alkalmával. Vajjon szükség van-e erre — kérdezhetnék sokan — hiszen ahány bűneset fordul elő, a nyomozási eljárás is annyféle? Ez nagy tévedés! Bevallom, valamikor magam is azt hittem, de ma már — évek tapasztalatai után azt állítom, hogy a mint a bűnök is lehet, de kell is osztályozni, s bár az *elkövetési* módja mindegyiknek más és más, épen úgy a felderítési eljárást is lehet rendszerbe foglalni s így az egyes bűncselekmények nyomozásánál is lehet általános utmutatás, irányítás — vagy mondjuk — előírás szerint eljárni.

Ennek a gyakorlati kézikönyvnek nem más a célja, mint a nyomozó közegeket megkedveltetni a bűnügyekkel, bevilágítani a bűnözés sötét útját s a nyomozás terén tanácsos, pártfogással, utbaigazitással ellátni. Jó barátjává szegődik ez a könyv a nyomozó csendőrnek is, működésének irányt jelöl, fogatkozásaiiban támogatja.

Az ember véges lény, tudása is véges! Nem állítom tehát, hogy ebben a kézikönyvben minden bennfoglal-

tatik, a mit a nyomozó közegeknek nyomozási eljárásuknál tudniok és cselekedniök kell. De hogyha valaki elfogulatlanul áttanulmányozza a könyvet, lehetetlen, hogy be ne lássa, hogy írói hatalmas munkát végeztek, melyben a szaktudáson, a sok tapasztalaton s az igaz megfigyelőképessegen kívül visszatükröződik a végtelen nagy szeretet, melylyel e munkájukat megírták; be kell látnia, hogy ez a könyv nagy hiányt pótol és nagy hűzogatot tölt be, ennek a megjelenésére égetően nagy szükség volt már s hogy a munka frissítőleg fog hatni a nyomozó közegek további munkálkodására.

De büszkeség is tölt el e könyv megjelenésekor. Én minden téren a feltétlen haladás híve vagyok és feltétlen szükségét érzem annak, hogy szellemi téren is növekedjünk és erősödjünk. Én a szakirodalmunk izmosodását feltétlenül kötöm testületünk fejlődéséhez. Állítom, hogy szakfolyóiratra és szakmunkákra — melyek komoly forrásul szolgálnak az ismeretek szerzésére és gyarapításra — határozottan nagy szükségünk van! Senkisé tagadhatja, hogy szakmunkáink alig vannak, szakirodalmunk is zsenge kort él s így kettős okom van örülni és büszkének lennem, hogy látom szakirodalmunkat egy komoly, hasznos tárgy, gyakorlati értékű munkával megnövekedni.

A kézikönyv részletes ismertetését későbbre hagyom. Szeretném, ha olvasóim elolvasnák előbb e munkát, szeretnék a könyv részletes ismertetésekor olvasóimmal járt utakon haladni. Úgy hasznosabb munkát fogunk végezni. Magáról a könyvről még csak annyit, hogy olvasmányának kellemes, irányja érthető, nyelvezete könnyű, tartalma szerfölött érdekfeszítő.

A kézikönyv íróit — e lapnak olvasói — jól ismerik. Dr. Kármán Elemér régi jóbarátja testületünknek, ki szinte összeforrott velünk s a ki mély tudását, fényes tehetségét mindig testületünk javára kamatoztatja. Ez a munkája még jobban hozzánk fűzi őt, kinek ösztönén kívánjuk, hogy sikeres irodalmi munkásságához sok hasonló értékes gyöngyszem fűződjék. Sőtész Imre főbadnagyról csak annyit, hogy ő izzig-vérig csendőr, kinek jelen munkája méltó folytatása a múltban kifejtett irodalmi tevékenységének.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Csavargók gyűlése.

Nem mindennapi gyűlésről írnak az amerikai ujságok. Az amerikai tehervonatokat állandó utasai, a kopott ruhájú, de vig kedélyű fickók — a kiket az amerikai a jellegzetes „bobo” névvel jelöl meg — a dologkerülő csavargók nagyarányú mozgalom megindítását határozták el.

Az amerikai csavargók nemzetközi egyesületének tagjai ugyanis moat gyűlést tartanak Cincinnati-ban s itt hatá-

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmekacsabb migraint és fejfájását elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

A hajmáskéri katonaváros felszentelése. — Lipót Szalvátor főherceg, mint a király képviselője, József főherceggel elvonul a tűzérőg arczólo előtt.

rozták el, hogy hatalmas felvonulást rendeznek majd Washingtonban és a kongresszus épülete elé vonulva kérni fogják, hogy az ő érdekükben is hozzanak a kongresszus tagjai törvényeket.

A gyűlésen mindvégig lelkes hangulat uralkodott. A hobók, a kiknek kisebb-nagyobb csapatait már napok óta szállították a cincinnatii gyűlésre tebvonatok — természetesen az érdekelték tudta nélkül — a jeles nap reggelén elárasztották az 5 czentos borbélyműhelyeket, hogy a gyűlés fontosságának tudatát már külső megjelenésük által is kidomborítsák. A gyűlés ténye mindenestre oly fontos volt az ő életükben, hogy érdemes volt rá költségek fejében megereszteni 5 czentet.

A gyűlésteremben sok megindító jelenet folyt le és régi ismerősök szorítottak melegen kezét a regéltek azokról a boldog időről, midőn zordon téli napokon együtt ültek a deszkával félig rakott kocsi belsőjében csendesen pipázgatva, vagy gyalogoltak csendes nyári éjszakákon a végtelen mezőkön a csodás terveket szőtték fényes kastélyokról, milliokról, kényelemről, pompáról.

A kedélyes visszaemlékezések áradatának az elnöki csengő vetett véget. A „milliomos csavargó”, James Eade Howe, megnyitotta az értekezletet és felkérte a tagokat, hogy „nyugodt méltósággal” viselkedjenek. Majd előterjesztette a nagyarányú tervet.

A terv szerint az összes csavargók találkozni fognak Washingtonban. Egyik részük Cincinnatiból indul majd a köztársaság fővárosába (természetesen dzsampolva), másik részük pedig Wheelingből, W.-Virginiába kel utra. Midőn azután megérkeznek Washingtonba, hatalmas tömeggé formálódnak és a kapitolium elé mennek, hol a kongresszus tagjainak memorandumot fognak átnyújtani.

A memorandumban két dolgot fognak kérni. Az egyik az, hogy a kormány kezdje meg a nagy országutak építését, a másik kérésük az, hogy állapítsa meg a kongresszus a legalacsonyabb munkabér összegét, melynél kevesebbet egy munkaadó se fizethessen. A csavargók nagy tömegének nincs ugyan szándékában az, hogy állandóan dolgozzék, hiszen a dologtalanság főjellemvonása a trampnek, hanem azt akarják, hogy mindig munkához jussanak a különös társaság azon tagjai, a kiknek éppen kedvük szotytyan egy kis munkára.

A tervet persze nagy helyesléssel elfogadták és vidám lélekkel indultak újra neki az élet nagy országútjának. Előbb azonban megválasztották a csavargók nagytanácsát, mely ki fogja dolgozni a washingtoni felvonulás részleteit és megállapítja annak napját.

KÉPEINKHEZ.

A hajmáskéri tüzértelep.

Hadseregünk tüzérségének fokozatos és rohamos fejlesztése, a m.kir. honvédség tüzés éggel való ellátásának tervbevétele, valamint az újabb és újabbfajta ágyuk messzebbre kiható hordképessége folytán az örkényi addigi tüzérügyi lövőtér kevésnek bizonyulván, szükségessé vált egy új és a mostani követelményeknek minden tekintetben megfelelő lövőtér berendezése. A hadsereg vezetésége gazdasági szempontból a hajmáskéri lövőtér kiépítését találta erre nézve leginkább megfelelőnek. A lőtér területe kilenczezer hold, a melyből mintegy ötven holdat laktanyákkal, tiszti lakásokkal, ágyu- és kocsiszínekkel és raktárakkal építettek be, még pedig a legmodernebb

berendezéssel, amennyiben ez a jókora területű s mintegy batvan épületből álló katonaváros vízvezetékekkel, villamos világítással, kórházzal, vásárcsarnokkal, vágóhíddal, jéggyárral stb. el van látva s emellett tojgazdasága és közvasutja is van.

Rendes viszonyok között 260 tisztt és mintegy 2000 főnyi legénység lakhatik a minden kényelemmel ellátott tiszti és legénységi pavillonokban.

A telepet július 13-án fényes katonai ünnepség keretében adták át rendeltetésének. A minden vonatkozásában gyönyörűen sikerült ünnepélyen Lipót Salvátor főberczeg, a tüzérseg főlegyeleje és József és Károly Albert főberczegeken kívül, a katonai főméltóságok, a főrendiházi tagok és országgyűlési képviselők egész csoportja, valamint a polgári rendből is igen sokan vettek részt. Az ünnepély egyházi részén báró Hornig Károly veszprémi püspök Bjelik Imre tábori vikárius segédletével tartotta az ünnepi misét, a Mindenható áldását kérve a hadsereg eme modern és hatalmas intézményére.

Megemlítjük még, hogy a tüzérügyi telep, a melynek alig van párja a kontinensen, minden részében magyar vállalkozók, tervezők és építésszek munkája.

HIREK.

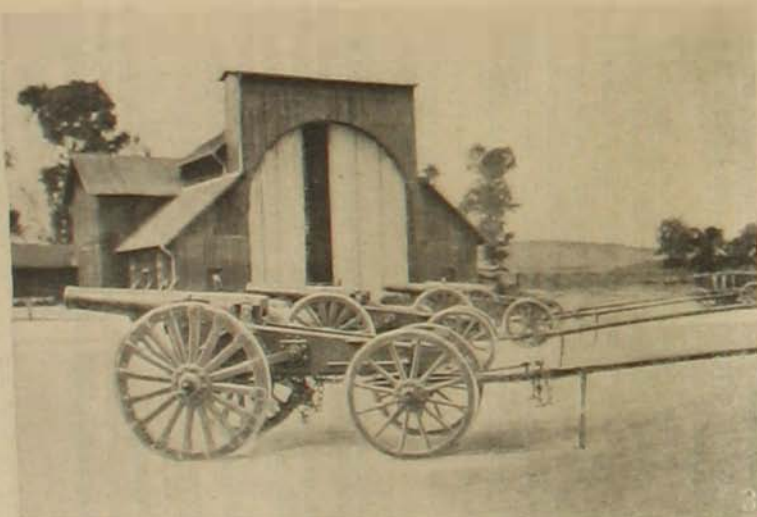
Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus javára a következő újabb adományok folytak be: a királykúpusztai örstől, az általa július 8-án az internátus javára rendezett táncmulatság jövedelméből már beküldött 24 koronán felül, mint utólagos bevétel, 10 korona; a putnoki örstől pedig, július 9-én szintén az internátus javára, valamint egy rendőrkutyának az örs részére leendő beszerezhető cséljából is rendezett zártkörű táncmulatság tiszta jövedelméből 355 korona. A jótékony célú alap vagyona ezen újabb adományokkal 24.430 korona 80 fillérre emelkedett.

Tettenért betörők. Bakony Ferenc és Kesztbelyi Imre csendőrökből állott szentgáli örsbeli járőr, július 21-én éjjel 12 órakor a veszprémmegyei Szentgálon betörésen tettenért és előle megfutamodott négy kőborcigányt üldözbe vett, miközben a menekülő cigányok a járőrre két eredménytelen lövést tettek, mit a járőr három ismeretlen eredményű lövéssel viszonzott. A cigányok közül bárom elmenekült, míg a negyedik az ellene alkalmazott és annak könnyű sérülésével végződött szuronybasznalat után, járőr által elfogva, a bűnjelekkel együtt az illetékes bíróságnak átadatott. Elmenekült társai után, kiket az elfogott megnevezni vanakodik, a nyomozás folyamathan van.

Sárga János cs. és kir. udvari szállító ékezer rakatárát Budapesten megnyitotta. A látványosságszámba menő üzlet a Kigyó-téren van. Mindennemű levelezés, rendelés ezentúl *Budapest, IV., Kigyó-tér* czimezhető.

KÜLÖNFÉLÉK.

A természet és a szépség ápolása. A természet állítólag a legmegbízhatóbb szépség-apoló. A ki a törvényeit követi, nemcsak az egészségét, hanem a szépségét is gyarapítja. Ma már minden laikus tudja, hogy nem a pirosító és az arcfehérítő biztosítja a kifogástalan szép arcbőrt, hanem a friss levegő, a tisztaság és a széleszert táplálkozás. A ki sok bűst eszik és alkoholt iszik, ujjnyi vastagságban kenheti arcára a fehéritőt,

A hajmáskéri katonaváros. — Léghajó-osarnok. — Gyorstüzelfegyűk. — Tűzvérségi lövő-iskola. — A főépület.

mégis szürke lesz. A főzelék, sok tej és gyümölcs ellenben rózsássá és üdévé teszi az arcot. A czélszerű táplálkozással egymagával azonban még nem tettünk eleget az egészség és szépség ápolásának. A ki még ötven éves korában is szép akar maradni, annak sokat kell fürödni, étálni is nagyon mérsékeltesen élni. Minden asszony, ha csak nem gyógyíthatatlan beteg, megóvhatja üdességét és frissességét a kor legvégső határáig. A szépséget a ragyogó szem, tiszta üde arczbőr és tömött fényes haj teszi. A ki mindezt czélszerű életmódjával megóvjá, annak az alakja sem fog deformálódni, mert a sok séta és mozgás, a mi a szép arczbőrt és a többi biztosítja, nem engedi a testet sem elhízni. A mindennapi langyos fürdő valósággal ifjító és szépítő szer. E nélkül a hatatós szer nélkül a szépség megtartására irányuló minden fáradság kárba vész. Hiába a drága arczenőcs, illatos mosdóvíz, finom szappan, ha a mindennapi fürdést elhanyagoljuk. A langyos fürdőt este, lefekvés előtt kell használni. Tíz perczig szabad csak a fürdőben maradni. Ne sajnálja senki azt a csekély költséget, a mi a fürdő melegítésével jár. Inkább takarékoskodjék máson, de a mindennapi fürdőt ne mulsassa el takarékoságából. A langyos fürdő semmi sem pótolja, ez olyan hatatós szépítőszer, a melyet csak a természet adhat. A ki ezt a hatatós szert rendesen alkalmazza, még ötven éves korában is rugalmas, friss és üde lesz. Az esti fürdő előtt kis testgyakorlatot kell végezni. Ezáltal előmozdítjuk a test kipárolgását. A porusokból kikergeti a tor-názás a tisztátalan nedveket, a melyet ezután a fürdő kiáztat a testből. A tornázás és a fürdés valóságos fiatalító kúra és fölöslegessé teszi a drága szanatóriumokat és modern fürdőket. Hogy az ifjító- és szépítő-kúra teljes legyen, akkor következőképpen kell élni: Reggel 7—8 órakor kell fölkelni, aztán nyitott ablak előtt néhány perczig mélyen lélegzetet venni. A fürdő- vagy mosdóvízhez kevés illatos eczetet, citrom-levet, vagy bóraxot lehet adni, ez nagyon felüdíti a bőrt. Fürdés után egy pohár tej legyen vajas- és mézeskenyérrel a reggeli. Kávé, tea, kakaó ártalmas az arczbőr üde színének. Reggeli után jó nagy sétát kell tenni. Ebédre a legalkalmasabb a zöld főzelék, kevés sültbússal és sok gyümölccsel. Délutánra ajánlatos a pihenés, vagy kevés sportolás. Vacsora után ismét egy órát kell a szabadban tölteni. Ezután következik a testgyakorlat és a langyos fürdő. Fürdés közben krémbe mártott ujjakkal enyhén meg lehet az arcot masszálni. A ki ezt a kurát megtartja, szépségét a legvégső korbatárig is meg tudja tartani.

Az avignoni pápa kincse. Mistrálnak, a híres provençei költőnek egyik költeményében egy kútról van szó, a melybe az utolsó avignoni pápa az ellenség zsákmányvágya elől temérdek arany és ezüst tárgyat rejtett. Ez a kút valóban megvolt és a napokban, az avignoni pápák egykori palotájában, a melyből most muzeumot csinálnak, újból felfedezték. A kutat V. Orbán pápa ásatta. A kút 7 méter átmérőjű és 50 méter mély volt, a föld alatt pedig csatornák vezettek belőle a palota különböző részeibe. Della Rovére bíbornok a kút köré monumentális kőkorlátot építtetett, a mely értékes szoborművekkel és IV. Sixtus pápa czímerével volt díszítve. A tizenkilencedik század eleje óta a kút feledésbe merült. Akkor a pápai palotából kaszányát akartak csinálni és az átalakító munkálatok alatt a kutat befalazták. Most, hogy a kutat újból fölfedezték,

kutatni fognak az állítólag beléje dobott kincsek után, a melyekről a Mistral által feldolgozott mondában szó van. E kincsek között állítólag a tizenkét apostolnak tömör aranyból készült szobrai is vannak.

Kutya a telefonnál. A new-yorki lapok bihetetlen történetet mondanak el egy kutyáról, a mely telefonon keresztül mentett meg egy emberéletet. Jersey City telefon főállomásának egyik kisasszonya éjjel azt vette észre, hogy a Balati olasz ozipésmester telefonját kapcsoló lámpa kigyulladt. Mikor jelentkezett a szokásos mód szerint, nem kapott semmi választ, azonban hallotta egy kutya rémült ugatását, dühödő tombolás zaját és hallott egy elhaló sóhajrást. Rögtön odahívta följobbvalóját, a ki ugyanazt gondolta, a mit ő gondolt, azt, hogy a telefon tulsó végén gyilkosság vagy öngyilkosság történik.

NYILTTÉR.*

Az életbiztosítás fontossága a csendőrség kötelekében. Vitális Imre berettyó-szentmártoni rabló viselt dolgaira valószínűleg mindannyian emlékszünk még és különösen arra, mint tartotta hetekig rettegésben egész Bihar-megyét és felejtetetlenek maradnak részünkre azok a napok, amikor a csendőrség nyomon tldözte egészen házáig, ahol bezárkózott és sortűzzel fogadta a kirendeltséget. Elszánt bajtársunkat, Várad Józsefet akkor érte halálos golyója. Várad még életében a józanság és takarékoságtól vezéreltetve, gondoskodott ugyan arról, hogy néhány év leteltével a jól ismert „Dordrecht” életbiztosító társaságnál kis tőkét biztosítson magának, vagy pedig ha előbb elhalna, úgy szüleinek fájdalmait enyhítésére legalább anyagi gondtalanságot szerezzen, de szülei vigasztalhatatlanok maradtak. Az 1910 szeptember 6-án bekövetkezett szerencsétlenség folytán a „Dordrecht” életbiztosító társaság, dacára annak, hogy Várad a díj-lefizetéseket csak 1910 április 16-ától kezdődőleg teljesítette, a biztosított 5000 koronát kérésbeesett szüleinek, Winkler József és neje német-szentpéteri lakosoknak, a hivatalos eljárás után haladéktalanul kiíratte.

Ez alkalmából felhívjuk a csendőrség figyelmét az életbiztosítás magaslatos voltára, mert egyrészt sohasem tudhatjuk, melyik perczben hagyjuk vissza támogatás nélkül szüleinket, feleségünket, avagy gyermekeinket, másrészt pedig gondoljunk saját jövőnkre és különösen arra az időre, amikor a csendőrség kötelekéből kilépünk, mikor is a biztosítás révén gyűjtött tőkénkkel további megélhetésünket sokkal könnyebben előmozdithatjuk.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Gy. J. Magyarbrodzavám. Igen.

Kraszna. Kérelmezheti, hogy megkapja-o, az más kérdés. Jubileumi keresztet nem. A járőrvezetői jelvényt csak úgy, ha újra kiérdemeli. Valószínűleg a szolgálati idő megszakításával.

* Az e rovatban közöltékért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

BUTOR

kétségért v. részletfizetésre legintézetesebb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

Hautérúsz. 1. Igen. 2. Idővel bizonyára.

Erdélyi. 1. Nézetünk szerint nem. 2. A gépész bizonyára tudni fogja. Ha csak kíváncsiságból akarja tudni, úgy erre felvilágosítást adhat az illetékes iparfelügyelő. 3-5. Szolgálati ügy lévén, feleletet nem adhatunk. Olvassa el a «Csendőrségi Lapok» 1909. évi 20. számában (238. oldal) az erre vonatkozó körrendeletet. 6. Szolgálati ügy. 7. Bizony nem volna szabad előfordulni. 8. Roméلبeti; hogy megadják-e, azt nem tudjuk.

Szolnok 2. 1. Nem. 2. A 12-ik évben kérhető.

B. P. pr. csendőr. M. kir. belügyminiszter úrhoz; születési anyakönyvi kivonat (keresztlevél) és illetőségi bizonyítvány.

Érdeklődő. 1. Nem tudunk róla. 2. Még a jövő zenéje. 3. Erről még csak szó sincs. 4. Bizonytalan.

1806. A közel jövőben még nem igen számíthat rá.

K. 32. 1. Próbálja meg, ha megteszik, úgy mitől többet kívánunk belőle. Hogy tud ilyen kérdéni? 2. Nem. 3. Nem. A teljes vagy állon kiborotvált szakállviselés van megengedve, de oly módon, hogy a rendfokozati jelek láthatók legyenek.

Sz. 99. Tartsa magát az ált. szolg. határozványok 140 és 141. oldalán foglaltakhoz.

H. cs. cz. őrv. 1. Még bizonytalan. 2. Kérje szolgálati uton, ha elfogadható méltányossági okot tud felhozni, valószínűleg teljesítik kérését.

T. 22. Szolgálati ügy.

U. őrmester. A sertésöl tisztántartása ilyenkor a földolog. Ha az ől alja föld, úgy azt mintegy 40 ctm. mélységben fel kell ásni és kihordani, helyébe pedig frisse földet vagy homokot kell hordatni. Az ől oldala, teteje, ajtaja, sőt még a kerítés is karbol és mészoldattal bekenendő. Az esetben, ha az ől alja téglá vagy fa, a mész- és karbol-oldattal ez is bekenendő, még pedig annyira, hogy a téglá vagy fa látható ne legyen. A bekenés után az ől pár napig üresen szellőzendő, hogy a karbolzag elillanhasson. A sertések csak akkor helyezendők el az őlban, ha a karbolzag elillant. Ujjonnan vett sertést nem szabad azonnal ez így desiniciált őlba tenni a többé sertés közé, hanem mintegy 14 napig más őlba. Ha a sertések között betegség jelei mutatkoznak, úgy az egészséges sertés kiűlnitendő el, nem pedig a beteg. A gyakorlat ezérvezetőnek találta, hogy hetenként bizonyos napon minden egyes sertésnek korpából vagy vöröslisztből készült eledelébe (moslék) egy kávékanál finom porrá tört antimonium kevertessék. Jó a farkasalmának a moslékban való áztatása is, azonban mielőtt a moslék a sertéseknek adatnék, a farkasalma kiveendő. Ajánlatos a sertéseknek, ha erős a meleg, naponkénti tiszta vízzel való megmosása is. Legjobb tanácsunk azonban az, hogy forduljanak állatorvoshoz, a ki hivatalánál fogva a helyes utasítást meg fogja adni.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Verstalány.

Nagy úr. Őt betűs neve
Parancsolást jelent.
Három végaó betűje
Hallgat, eszik, jár, beszél,
Vagy szidja a Jelent.

Tréfás kérdés.

Egy zsák buzával hogyan lehet megtölteni két épen olyan nagy zsákot, de úgy, hogy mind a két zsák tele legyen?

Megfejtési határidő: 1911 augusztus 14-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk folyó évi 27. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «Ma van péntek, holnap szombat, holnapután vasárnap». — **Verstalány:** «Felség». — **Betűtalány:** «Aratódal».

Helyesen megfejtették: Zajzon János csendőrőrmester, Hatala Mihály őrmester és neje Macsonkán, Ivánkó Ferencz ez. őrv. Nagyszombat, Batár és Korsós őrsvezetők Kerekgyháza, Dávid, Papp és Hábay ez. őrsvezetők Eperjes, Mester J. ez. őrm. és neje, Szántó András ez. őrv. Szalánta, Pál János csendőr Zámbock, Solti és Berecski őrv. Bajta, Jakó Ferencz őrv. Lőcső, Ottó őrm. Jásziskér, László őrm., Lukács őrv., Fodor és Liska csendőrök Dombrád, Deli J. őrv. Váoz, Karácsony J. őrmester Kolozsvár, Németh S. őrmester Melencze, Gorgely S. járásőrm. Dás, Merka J. ez. őrv., Sándor D. csendőr Buzita.

A kisorsolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet Zajzon János őrmesternek Budapestre elküldöttük.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

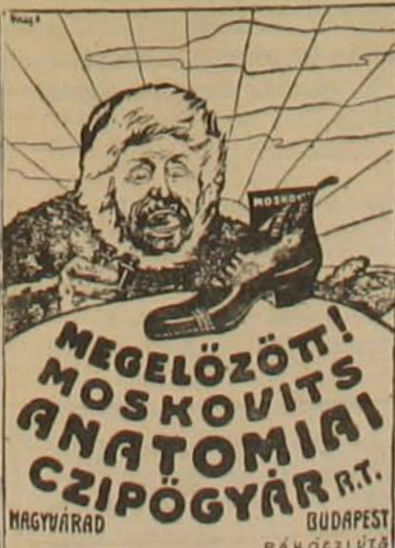
M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsáthelyezések.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület löcsei szárnyának szomolnokhutai őrsé, 1911 július 16-ával Szomolnokra helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztetettek:

1911 augusztus 1-ével:

Garabb Gyula II. számú csendőrkerületbeli hadnagy, nagybecskereki — és

Jelinek Bándor VIII. számú csendőrkerületbeli hadnagy, kiskvárdai szakasparancsnok: kölcsönösen.

edvei Illés Béla VI. számú csendőrkerületbeli százados, tartósan vezényelve mint tanár a nagyváradai csendőrtovábbképző és altiszti iskolánál ezen szolgálati alkalmaztatása alóli felmentése mellett, szárnyparancsnoki minőségben ugyanazon csendőrkerületben: Szekszárdra.

Kovács Ödön VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, szekszárdi ideiglenes szárnyparancsnok, hasonló minőségben a VII. számú csendőrkerülethez: Brassóba, végül:

1911 július 1-ével:

a m. kir. honvédegységek szolgálaton kívüli viszonyába:

a szolgálati kötelezettség teljesítése után saját kérelmére:

Tóth István időlegesen nyugalmazott csendőrhadnagy. Választott lakkely: Esztergom.

Nyugállományba helyeztetettek:

1911 augusztus 1-ével:

Ódry Dániel, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megajtott felülvizsgálat eredménye alapján, mint rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakkely: Óbecse.

Sebrédl Károly, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a felülvizsgálati szabály 3. §. 1. bekezdése alapján.

Választott lakkely: Nagyatád.

Dobrián Péter, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megajtott felülvizsgálat alapján, mint rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan.

Választott lakkely: Gyergyószentmiklós.

Okirattalag megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Boros Károly járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, valamint a saját és járása területén levő őrsők kifogástalan rendbentartásáért.

Révész Mór ez. örmester és Bata Bálint ez. őrsvezető, a czeplédi pótlóidomító osztálynál a pótlóvak idomítása körül kifejtett eredményes tevékenységükért és példás magatartásukért.

Majláth István ez. örmester, Janus Vazulné temessági lakos sérelmére elkövetett gyilkosság tettesének rövid időn belül ügyes és leleményes nyomozás során eszközölt kiderítése, letartóztatása és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Herlicska Jakab ez. örmester segédoktató, a próbacsendőrök, utóbbi időben pedig az altiszti tanoncok vezetése és kiképzése körül kifejtett fáradhatlan, ügybuzgó és eredményes tevékenységeért, valamint példás magatartásáért.

Szabó Imre ez. őrsvezető II.-od altiszt, Dimény József és Sorbán Ottó csendőr ez. őrsvezetők, Lele Gusztáv és Tóth Lajos III. csendőrök, Petreszku János kurtyai lakos sérelmére elkövetett rablógyilkosság tettesének öt napon át tartott ügyes és leleményes nyomozás során eszközölt kiderítéseért, letartóztatásáért és a bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Marenszki Sándor ez. örmester és Bera Illés csendőr, Joób Antal pojéni lakos sérelmére elkövetett gyilkossági eset tettesének több napon át tartott ügyes és leleményes nyomozás során eszközölt kiderítéseért, letartóztatásáért és a bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Ürmösi József és Becze János ez. örmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és igen eredményes tevékenységükért, valamint alárendeltjeiknek helyes és célirányos vezetéseért és befolyásolásáért.

Balázs István és Afra Ferencz csendőr ez. őrsvezetők, Píró Emilián, Berkó Márton, Buzuleszku Viktor és Berszan Demeter csendőrök, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és igen eredményes tevékenységükért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Fánu Péter csendőr, Janus Vazulné temessági lakos sérelmére elkövetett gyilkosság tettesének rövid időn belül igen ügyes nyomozás során történt kiderítése és

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón főm és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, orgy, zseket át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kirendő

elfogása alkalmával járőrvezetője támogatásában kifejtett buzgó tevékenységeért.

Pásztor József cz. őrmester, Wolf Péter, Rác László, Dancsu Miklós, Kovács József Lajos, Balogh Lajos, Fabián Ferencz csendőr cz. őrsvezetők és Szabó Lajos csendőr, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur, 1911 július 3-án 97,331/V—b. szám alatt kelt rendeletével, egy veszélyes betörőnek kiváló buzgalom, ügyes, leleményes és hosszasan nyomozás után történt kézrekerítéseért, a VII. sz. csendőrkerület állományába tartozó Szakács Lajos cz. őrsvezetőnek 200 és Gábor Simon csendőr cz. őrsvezetőnek 100 korona pénzjutalmat adományozott.

Előléptettek:

1911 július 16-ával:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Gémesi Márton cz. őrmester, *őrmesterre.*

Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 július 24-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Németh József I., Császár Sándor, Buti Péter, Olajos Sándor, Hosszu László, Bibó Sándor és Bimbó István csendőrök;

1911 július 16-ával:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Derneter János, Maties János. Ács Béla, Dajka Lajos, Iványi Imre, Janik Károly János, Szabó Péter, Szilágyi Lajos, Döl József, Timkó János, Matiesák Sándor, Treitli László, Grappa Alajos és Csarnakovszki Mihály csendőrök;

1911 június 7-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Péter Lajos; és

1911 június 24-ével:

Máté Antal csendőrök; végül:

1911 június 20-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Utasi Gábor, Kövári Mihály, Péter László, Vigh János, Barna Imre, Ilucz Sándor, Máthé András és Eszik Mihály csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetők.*

Katonai szolgálati jel:

A II. osztályú katonasági katonai szolgálati jellel el-
látott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Biro Demeter csendőr cz. őrsvezető, 1911 június 18.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Dudás János, Szkotovics István, Tóth Antal, Pimpedli Gyula, Konesik József, Takács Béla, Szücs Ferencz, Péter Miklós II., Nagy Károly III., Kis József V., Szabó Barnabás, Koltai Ödön, Erhard János, Cseb József, Szabó György II., Nagy János VI., Zélics József, Valentik János, Szücs K. Gáspár, Szing Ferencz, Szata József, Szanku János, Cseri József, Szabó István, Sze-
hágel József, Tóth Péli József, Simon József, Radnics Márk, Petrovics Márton, Kőműves Péter, Koloszar József, Mikola Miklós, Hegedüs József, Harth István, Farkas, Miklós, Fülöp Ferencz, Gera Ferencz, Czvitkó Péter, Bujáki József, Borsos Gyula, Szepesi Mihály, Varga Lőrincz, Sándor Lajos és Ladányi József csendőrök;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Csiliok Pál, Rác Péter, Kerepeczki János, Klubert József, Kapusi István, Kovács Mátyás, Ari János, Chuda János, Galajda András, Tóth Kálmán és Szelci János csendőrök;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Szöcs György, Boros László, Diószegi József, Szöke Zakariás, Baláska Miklós, Bedőbázi Bálint, Fosztó Benedek, Pál István, László Dénes, Mátyás Mózes János, Fodor László II., Sferkocs János, Téglás Mihály, Csutak Dénes, Junesó Pál, Nyáguly Miklós, Demeter Mihály, Vlád Mihály és Kis Sándor csendőrök;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Homoki Lajos, Juhász János, Kozmán György, Dudás András, Horváth János, Oláh András, Szijártó István, Dautlik Géza, Kocsor Imre, Farkas János, B. Nagy Károly, Nyikorucz János és Papp József csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Lázár Kálmán őrmester és Szücs Balázs őrsvezető I—I, Szakony Ferencz és Köllő Péter csendőrök pedig 3—3 darab 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

Névváltoztatások:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Zélics József csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911. évi 76,236/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét „Zombori-ra” változtatta.

Agócs József csendőr cz. őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911. évi 76,227/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét „Vízkeletiv-re” változtatta.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Chalmovszky István csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911. évi 76,241/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét „Szatmári-ra” változtatta.

Merkur kerékpárok

Legtökéletesebb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.
— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20 % árengedm. részesülnek.
Aranyjéket ingyen és bérmentve küld.

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép
nagyraktár

SZEGED.

Schwarecz István csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911 évi. 76,231/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét „Somogyi”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Oláh Károly cz. őrsvezető, Zádori Zsófiával, 1911 július 5-én, Kossuthfalván.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Horváth János II. csendőr cz. őrsvezető, Kasza Teréziával, 1911 július 8-án, Kunhegyesen.

Szabó József IV. cz. őrsvezető, Strasser Teréziával, 1911 július 8-án, Gödöllőn.

Vidóczi G. János cz. őrmester, Ambrus Juliannával, 1911 június 27-én, Kishegyesen.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Ruba Péter cz. őrmester, Nagy Rozáliával, 1911 június 25-én, Nyíregyházán.

Doros István cz. őrsvezető, Tolacsy Margittal, 1911 május 9-én, Középpásán.

Szőcs Gábor cz. őrmester, Kosik Margittal, 1911 július 2-án, Kisszebenben.

Bergbauer Sándor cz. őrmester, Müller Emmával, 1911 május 4-én, Szedlérén.

Szabó János II. cz. őrsvezető, Maroda Emmával, 1911 július 4-én, Oroson.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Tóth Gábor csendőr cz. őrsvezető, Benedek Mária Margittal, 1911 július 4-én, Verebélyen.

Kövári János csendőr cz. őrsvezető, Massány Vilma Franciskával, 1911 július 18-án, Kistapolcsányban.

Filaček Mihály csendőr cz. őrsvezető, Ambrózy Emília Máriával, 1911 július 8-án, Nagylőcsán.

Csepri Kálmán cz. őrmester, Veeny Mária Ludmillával, 1911 június 29-én, Németprónán.

Strete Demeter cz. őrsvezető, Demény Erzsébettel, 1911 márczius 28-án, Verebélyen.

Dvornics József csendőr cz. őrsvezető, Madzsó Irénnel, 1911 július 6-án, Verhón.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Szőcs János cz. őrsvezető, Kovács Annával, 1911 július 2-án, Székelyszomboron.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Vakares Károly cz. őrsvezető, Megyesi Eszterrel, 1911 június 24-én Piskolton.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a törökkanizsei királyi járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona, Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. A német, szerb és román nyelvek ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Három havi próbaszolgálat igazolása. Kérvények a nagyikindai kir. törvényszék elnökéhez 1911 évi aug. hó 23-ig.

Egy-egy irtóki állás a szászrégeni és a nyírádszeredai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz Nyírádszeredán 320, Szászrégenben 480 korona. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv szóban és írásban. Telekkönyvi vizsga. Hat havi próbaszolgálat igazolása. Kérvények a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1911 évi aug. hó 15-ig.

Egy irtóki állás a marosvásárhelyi királyi törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 610 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi előzetes próbaszolgálat igazolása. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1911 aug. hó 13-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a facesádi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 200 korona. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a lugosi kir. törvényszék elnökéhez 1911 évi aug. 13-ig.

3-szori bekenésre meg- szabadul kelle- metlen láb-, kéz- és hónaljizzadásától a Riesz-féle kenőcs használata által. 1'20 fillér beküldése ellenében bérmentve, utánvéttel 1'75 fillérért szállítja Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógyszer-tára, Budapest. Széna-tér 1. (Azelőtt Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óvakodjék. — Postai szétküldés naponként. — Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni
bizonyítvány raktárunkon már kapható.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A betörő.

A mint a Csendőrségi Lapok 26. folyószámának borsábjain hasonló cím alatt megjelent cikkemben kiemelttem, a betörő egyének különféle specialisták. Vannak közöttük vasuti és szállodatolvajok, betörők, kassza-betörők, besurranók, zsebmetszők, hullafosztogatók (ezekhez tartoznak azok is, kik alvókat vagy részegeket meglopnak) és még más effélék. Intelligenciájuk, ügyességük és reprezentáló képességük szerint térnek le a becsület utjáról a nekik leginkább megfelelő speciális válfaj felé.

Gyakran többen lépnek összeköttetésbe egymással, egész társaságot alkotva, hogy annál könnyebben és észleltetésebban végezzenek munkájukat, ez által gyakran egy sőt több várost hozván izgalomba; vagy pedig oly messzire terjesztik ki hatáskörüket (a szálloda- és vasuttolvajok, ékszerlovajok stb.), hogy annak határát meg sem lehet szabni.

Ez utóbbiak csoportjához tartoznak a pénztárbetörők, kik intelligenciájuk és a szerint, hogy bány segéd társ és mennyi segédeszköz áll rendelkezésükre, helyi és nemzetközi betörőkre oszlanak.

Az előbbieket a várost, a hol laknak és ennek legközelebbi vidékét teszik bizonytalaná, az utóbbiak ott munkálkodnak, a hol hirádjuk jó alkalmat talál. Hogy mily messze vagy merre van az illető hely, az náluk mellékes.

Munkájuk keresztülvitele szerint a betörők ismét feloszlának olyanokra, kik modern eszközökkel, ú. m. duranógáz, szénsav, thermit és más modern vegyi szerrekl dolgoznak, (ezek művészek a maguk nemében); továbbá olyanokra, kik a kasszát fúro, farago vagy emeltyűformájú vasak segítségével nyitják ki.

Ez utóbbi (úgynevezett) kassza-fúrók működését röviden leírom.

Természetes, hogy első sorban a jó alkalmat keresik gonasztottuk véghezvitelére. Ez úgy történik, hogy a tettes vagy annak társa az üzletbelyiségekben, irodák és pénzhelyiségekben feltűnés nélkül teendőket keres magának, miközben körül néz és mihelyt valamelyik hely alkalmasnak kínálkozik a betörésre, azt megfigyeli és alá veszi.

Ilyenkor kipuhatólja, hogy

1. van-e készpénz a szekrényben, mert értékpapirost nehéz és körülményes értékesítésük miatt a betörők nem szívesen visznek magukkal;

2. a szekrénynek melyik helyén van a pénz eltéve, hogy annak megfúrása a szerint történjék;

3. milyen szerkezetű a pénzszerény;

4. mily módon lehet a pénztár helyiségébe jutni;

5. őrzik-e és hogyan őrzik;

6. milyen helyzetben fekszik a ház és bány őrtállóra van szükség;

7. mily szokásaik vannak a háziaknak; különösen azt figyelik, hogy korán vagy későn fekszenek-e és mikor kelnek, hogy a betöréshöz való időt jól válasszák meg; végre,

8. hogy végzik szolgálataikat a biztonsági őrök és mikor járnak a ház előtt. Ha szükséges, zaj által, melyet a betörő társai idéznek elő, elesalják őket.

Ha mindez el van intézve, a tett kiviteléhez fognak.

A pénztár helyiségébe való jutás, annak őrizetétől, fekvésétől függ és ez a betörés nem különbözik a közönséges pénztárbetörésektől. Ha a tettesek a pénztár helyiségében vannak, kezdődik a tulajdonképeni munka, a melyhez a következő tárgyak szükségeltetnek:

1. egy fényszóró lámpa (tolvajlámpás);

2. egy aczélfúró vagy (spirálfúró), mellforgóval;

3. egy szerszám a kerek lapok kivágásához;

4. közönséges törőrud;

5. egy másik törőrud, kiköszörült éllel;

6. kenőolaj;

7. keztyük, hogy nyomok vissza ne maradjanak, melyekről dactyloscopikus felvételeket lehetne készíteni.

A tettes kiválaszt egy helyet a szekrény falán ott, a hol a készpénz van elhelyezve. A gonosztévő először egy kis, czeruzamagyságú lyukat fúr a szekrényfalba. Ebbe a lyukba behelyezi az anyacsavarnak megfelelő fúrót és azt befúrja a falba.

Most a fúrót hozzá működésbe egy emeltyű segítségével, mialatt a központban lévő csavar a fúrónak minden fél fordulata után annak fogait mindinkább a pénzszerény falához szorítja.

20-30 fordulat után a fúró fogai a pénzszerény falát teljesen átlukasztották és egy kerek lapot is kivágtak.

Ekkor a szekrényközt kitöltő anyagokat (hamu, as-

Első magyar vill. őrő
borend. hangsz.-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangsz.-készítője, az
Oroskai és a szabadsálmazott Rákóczi tárogató foltalálój. Budapest, Lánoszid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja a új gyárban készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölközik. Argyezék minden hangszertől külön küldetik. Magyarországi legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára. 6

best stb.) távolítja el, és a belső falat fúrja ki ugyan-
úgy mint a külsőt. Ha ez megtörtént, a tettes a nyílá-
son keresztül benyulhat a szekrénybe és kiemelheti a
benne levő összeget.

A közönséges törörúd és az éllel ellátott törörúd arra
valók, hogyha a fúró a szekrénynek egyes domború he-
lyein felmondaná a szolgálatot, az kíségetse.

Látjuk tehát, hogy egy pénztárbetörés tulajdonképen
igen egyszerű dolog. Csak az alkalom kikeresése, a pénz-
tár helyiségébe való észrevétlen behatolás és a munka-
közbeni biztonság tulajdonképen a nehéz.

A kiknek kötelessége a gonoszettek feletti őrökösés,
vagy pedig kiknek saját érdekek követeli, szükséges,
bogy a gonosztevőknek már előmunkálatait is figyelemmel
kísérjék, és mindent jól megvizsgáljanak.

Ha pl. egy pénztárnok, üzlettulajdonos vagy más
efféle foglalkozású egyén észreveszi, hogy valaki az üz-
let vagy pénztárhelyiségben minden különös ok nélkül
magát tevékenyen akarja tenni és ott szemlélget, akkor
legközelebb különös elővigyázatra lesz szükség.

Éppen úgy ne jöjjön zavarba a közbiztonsági organum
sem, ha éjjel valamely bank vagy üzlet előtt valami
igénytelen kinézésű, előtte ismeretlen embert lát. Kö-
bög vagy tüsszent az illető, vagy botját az út köveze-
téhez üti a rendőr vagy csendőr láttára, füttyül vagy
énekel, akkor a közbiztonság fölött őrökösnek kétsze-
res figyelemmel és éberséggel kell lenniök, mert lehet-
séges, hogy előre küldött „vigyázó”-val van dolguk.
Ez esetben szükséges lesz a körül levő bázakat jól meg-
figyelni és a legcsekélyebb gyanunál az idegent igazolá-
sra szólítani.

Ez legbiztosabb módja a pénztárbetörés elbarításá-
nak illetve a tettes ártalmatlanná tételének.

A kasszaőrökkel közeli rokonok a bankházak fosztó-
gatói. Így 1909. év decemberében — meséli Erich Wulf-
fen — különös tolvajlás nyomá a jött a párisi titkos-
rendőrség. Ugyanis néhány hét óta naponként több,
nagyobb értékű bankpénz tűnt el érthetetlen módon a
bankhivatalok asztalairól. Délutánonként jönnek a pénz-
tári szolgák körutjukról és a bevett összeget elszámol-
ják a pénztárnoknak. Az ilyen elszámolásoknál azután
majd minden alkalommal hiányzott néhány nagyobb
értékű bankjegy, sőt volt rá eset, hogy egy egész
csomagnak nyoma veszett, a nélkül, hogy bárkit az
alkalmazottak közül gyanúsítani lehetett volna, vagy
valaki idegen a fizetési hely körül tartózkodott volna.
Ekkor egy titkosrendőr, a ki már nyolcz nap óta ki-
sérte figyelmével az egyik bankházat, észrevette, hogy
mihelyt a pénztári szolga odalép a fizetőasztalhoz,
ugyanakkor egy elegánsan öltözött úr a szomszédiban
talál magának valami számolási munkát s míg látszó-
lag a számlák átvizsgálásába mélyedt, aranygombos
sétapálcáját maga mellé fektette. Az aranygomb
hirtelen kettévált, abból egy igen finom harapófogó ugrott

ki a bankjegybalmaz felé és egy kis bankjegycsomagba
fogódzott. Ugyanebben a pillanatban az elegáns idegen
egy közömbös mozdulattal botja után nyult és távozni
akart. Persze lefogták. A tolvaj angol származású volt,
igen előkelően élt s lakásán még két darab hasonló
sétabotot és 20.000 frank bankjegyet találtak a detek-
tívek.

Hasonló fogást csinált különben nemrégiben egy
budapesti detektív is. A magyar államvasutak egyik
málbázó pénztárnoka észrevette, hogy valahányszor fi-
zetést tart a munkásokkal, egy-egy nagyobb bankó min-
dig elvész. Panaszt tett a rendőrségnél, a honnét egy
detektívet küldtek ki az ügy kinyomozására. A detektív
hamar meg is csípte a — különben elég ügyes — tol-
vajt az egyik vasuti előmunkás képeben, a ki úgy kö-
vette el a tolvajlást, hogy a fizetéskor mindig rátette a
botját egy-egy bankjegybalmazra. Valahányszor vissza-
huzta a botját, egy bankjegy is velejött, miután a bot
vége meg volt enyvezve.

A kosaras ember.

Irta Lindner János őrsvezető.

Nagy volt Orsován 1909 karácsony napján az izgalom,
különösen a vallásos rom. katolikus lakosság közt,
mikor a városban hirtelen ment, hogy egy gyári munkást
aznap virradóra, a kertek alatt meggyilkoltak.

Alkalom szüli a tolvajt: mondja a példaszó. Cikkem
tárgyát képező esetben is éppen a kínálkozó alkalom
készítette tettetést a bűnre.

S bár több előzőleg elkövetett súlyos bűncselekmé-
nyért összesen négy évi és tíz havi fegyházát ült már
s még ez a súlyos büntetés sem tudta őt visszaríasz-
tani egy rablógylkosság elkövetésétől; természetesen
mint minden gonosztevőt az a remény kecsegtette, hogy
bűne sohasem fog kiderülni. De hiába reménykedett,
tettessége nem maradt titok s ő az igazságszolgáltatás
kezébe került.

De lássuk az esetet:

1909. évi december 25-én délután félnégy órakor
Zacharek J. orsovavasuttelepi lakos jelentést tett az
orsovai őrsön, hogy a Cserna-réten az általa bérelt
házhoz tartozó kertben, a kerítés mellett, kis leányai
játésközben egy hullát találtak.

A hason fekvő véres halottban felismerte azt az em-
bert, a ki ugyanabban a házban lakó öregasszony nál
lakott; de a nevét nem tudja.

A legjobb órák,

47

legszilárdabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágáb-
big, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi
jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műórásnál Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Árjegyzék ingyen!

Verespatak látképe. (Háttérben a Kirnyik hegy, melyben a legtöbb bányán fekszik.)

Heten rögtön felszereltünk s a helyszínére siettünk, ott megérkezve, a sok giz-gazban, a már említett állapotban az áldozatot tényleg megtaláltuk, a helyszíni szemlét megejtettük, mialatt a helybeli kir. járásbíró-ságnak az esetről jelentést tettünk.

Az áldozat gyenge, vézna emberke volt, rubáztatának egyes darabjai körülötte a földre dobálva; a még rajta levő két nadrág, egy mellény teljesen felszakitva, gégéje teljesen el volt vágva, úgy hogy csak a nyakcsigolyája tartotta még a fejét testéhez, a kerten kívül a kukoriczaföldön két nagy vértócsát, s a tócsa körüli nyomok közt a földbe tiporva egy ócska erszényt 10 K 16 fillérrel, továbbá egy szakadozott, ócska, sárga színű, úgynevézett berliner női fejkendőt, e mellett egy kézikosárnyi mennyiségű buzapolyvát elszórva és végül egy bélyeg-nagyságu darabokra összeszagatott munkakönyvet találtunk.

A tettes a kukoriczaföldön végezte el bűnös tettét s áldozatát onnan cipelte a kerítésig, azon pedig átdobta a bekerített kertbe.

Az összetépett munkakönyv darabjait gondosan összeállítottuk és megállapítottuk, hogy az áldozat Szuru Pál slatipai (Krassószörény m.) illetőségű egyén, a ki az orsovai petróleumgyárban 14 napig mint kazánfűtő volt alkalmazva, a honnét az esetet megelőző nap 14 K 19 fillér felvétele után a munkából kilépett.

Az öregasszonytól, a kinél Szuru Pál lakott, megtudtuk azután azt is, hogy az esetet megelőző nap reggelén Szuru fűtő — mint rendesen — a gyárba ment, a hová az öregasszony a reggelijét utána vitte. Szuru azonban akkor este nem tért vissza vacsorára s így az asszony már rosszat sejtett; hogy Szuru bizonyára megszökött s a két heti étkezés és lakás árát is magával vitte.

A bevezetett nyomozás során egy orsovai vasútállomásbeli vasuti őről sikerült megtudni, hogy a meggyilkolt Szuru karácsony előestéjén 6—7 óra között ott járt az állomáson s Petrozsény felé szándékozott elutazni. A vasuti őr azonban felvilágosította, hogy az esti vonat nem megy tovább, csak Kornyáig, így jobb lesz neki másnap a reggeli vonattal megszakítás nélkül elutazni Petrozsényig. Ezután Szuru Pál onnan eltávozott.

Másnap reggel, dacára annak, hogy az áldozatot már a hullaházba szállítottuk, a helyszínét ismét alaposan szemügyre vettük s az egész Cserna-rétet átkutattuk, de sem ez, sem az időközben megejtett orvosi boncolás semmi nyomra vezető fonalat nem eredményezett. Végül kimentünk az orsovai vasútállomáshoz, hogy megtudjuk, mily kinézésű gyári és más munkások lehettek a váróteremben, akkor a mikor Szuru ott megfordult.

Bemondás szerint egy ragyásképzű, vörösbajuszu férfi volt az, a ki Szuruval legtöbbet érintkezett, minél fogva az egész vidéken, különösen pedig Kanica és Bogoltin községek legismertebb tolvajfészekében az összes gyanús ragyás és vörösbajuszu férfiakat összekerestük. Három napig azonban semmi eredmény nem volt, mert valamennyi ragyás és vörösbajuszu egyén a hollétét, illetve az Orsováról való hazautaztatást igazolta.

Elbatáraztunk, hogy ismét a helyszínére megyünk és más irányban kezdünk kufatni. Ez be is vált, mert az első helyszíni szemle megejtésekor, mi ezelőtt bárom nappal volt, az ott elszórva volt buzapelyvának mit sem

tulajdonítottunk és inkább az előtalált berliner kendővel véltünk a tettes nyomára akadni. Alaposabb megvizsgálás után azonban felfedeztük, hogy a kendő is tele van pelyvaszálkával. E két tárgy tehát összefüggésben állott és ebből az összefüggésből azt következtettük, hogy bizonyára tojásárusító egyén lehetett, a ki valószínűleg kosárban tojást hozott s a kendővel le volt takarva.

Eme felfedezésből kiindulva sok kutatás után egy bizalmi egyéntől megtudtuk, hogy a gyilkosságot megelőző napon egy vörösbajuszu, vidéki fiatal román ember hátaskosárral tojást hozott a piacra, a melyben buzapelyva is volt s egy a helyszínen talált kendőhöz hasonló kendővel volt letakarva.

A tojáskereskedő egyén neve utáni puhatolás azonban sok nehézségbe ütközött, de hosszas utánjárás mellett mégis megtudtuk, hogy Grozoveszku Jon Nika globukrajovai (Krassószörény m.) községbeli az illető, tehát egyenesen, az Orsovától mintegy 50—60 km.-nyi távolságra eső fentemlített községbe szándékoztunk menni. Biztosak nem voltunk még ekkor sem abban, hogy az elfogandóban találjuk-e fel majd a tettest vagy sem, de biztunk benne, hogy — háttha sikerül. Szerencsénkre megtörtént azután az a véletlen eset, hogy leszállás közben említett község határában egy az erdő felé közeledő kocsin, melyen két fiatal román férfi ült, az egyikben felismertük a keresett egyént s miután nevét megmondta, hogy ő a Grozoveszku Jon Nika, őrizet alá vettük, s hogy a besugóval feltűnés nélkül szembesítsük, Orsovára kísértük.

Ütközben — miután az egész vidék népe egyébről sem beszélt, mint a borzalmas gyilkosságról — lépérlől lépésre megfigyelték benuünket s már a topleczi vasuti állomáson a vasuti őről megtudtuk, hogy az őrizetben levő egyén karácsony éjjel 1/12 órakor ott járt az állomás ajtajánál, hogy a váróterembe betérjen, de mert vonatközlekedés ideje sem volt, és Gyanusnak is tűnt fel, tehát onnan elutasították; s a vasuti őr is látott nevezett hátán egy kosarat. Grozoveszku ezután a hol csak lehetett, felismerés végett bemutatottuk, s így megtudtuk; hogy karácsonynap reggel öt órakor a herkulesfürdői vasuti állomáson jegyet váltott s haza utazott, a bátsa kosarát ott is látták. A Grozoveszku által váltott és a leszállásnál leadott vasuti jegy is megkerült. Majd a rajta levő nagy szürkabátot vettük vizsgálat alá s azon hátul, a váll magasságában két alig észrevehető, már kimosott vérfoltot és buzapelyvaszálkákat találtunk.

Orsován azután az illető bizalmi egyén is felismerte benne azt, a kit ő a jelzett napon a piacon látott.

Ekkor tudomására hoztuk az ellene felmerült vádat, mire megszeppenve azt hangoztatta, hogy ő, mikor a kérdéses napon a tojást eladta, még a déli vonattal Orsováról hazautazott, ezt azonban legjobb akarata mellett sem tudta bizonyítani, mikor pedig eléje tártuk, hogy ő Orsován egy vendéglősnél még ugyanazon a délutáni órákban is árúsított el tojást, előbbi bemondását megváltoztatva azt állította, hogy a déli vonatról lekészt s így csak este utazhatott el a hót órai vonattal. Mikor azonban ennek bizonyítására került a sor, és a topleczi vasuti őrnek állítását eléje tártuk, már azt adta elő, hogy az esteli vonatról is lekészt s azért elhatározta, hogy gyalog megy buza. S tényleg egész hazáig gyalog ment. Ez állítását ismét megcáfoltuk, hogy ő mégis csak vonatra szállt, és pedig karácsony reggel

Ha fáj a feje ⁷ no tévovázék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elműlesztje. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kisponten. Orvosok által ajánlva. Három dobozúal ingy. postai szállítáa.

Beretvás-pastillát

Egy új tó építése.

A vöröspataki aranybányák. — Az arany kihozása a széken.

öt órákor a herkulesfürdői állomáson. Végre beismerte ezt is, azonban a büncselekményről mit sem akart tudni, és ezt csak akkor ismerte be, a mikor a szörkabátján lévő vérfoltokat, pelyvaszállkákat, valamint a hajálkezüleg váltott eredeti vasuti jegyét neki megmutattuk. Ez úgy hatott rá mint a villámcsapás. És mindjárt előadta, hogy ő egyedül gyilkolta meg Szuru Pál fűtőt, s az elkövetés után annak csizmáját és kalapját hátaskosarába rakta s hazafelé gyalogolt, de utközben, mielőtt a topliczi vasuti állomáshoz ért volna, az utmellei réten — ezt — és az őszes még magánál rejtett tárgyakat egy szénaboglya alá eldugta, azután az ottani váróterembe azándekezőzött bemenni, hogy ott a reggeli vonatot megvárja, de mert onnan elutasították, Herkulesfürdőig gyalogolt s ott reggel öt órákor vonatra ült.

A szénaboglyát átkutatva abban egy darab batlóvetű 12 min. fergópisztolyt, 11 darab töltényt, egy darab nagy konyhakést, egy zsebkést, egy ollót, a meggyilkolt kalapját és egy pár csizmáját csakugyan előtaláltuk. Majd az édesatyja lakásán tartott alapos házkutatás után a hátaskosár, a vörös ing és alsónadrág is előkerült, és megkerült a berliner kendő tulajdonosa is. A nővércé volt.

Az erre következő kikérdezés során aztán előadta, hogy december 27-én, a délutáni órákban az orsovai vasuti állomáson sétálgatott, a mikor a petroleumgyárból kijöttek a munkások. Gondolta, hogy ezeknek már biztosan van sok pénzük, mert heti bérüket felvették. Szuru Pál fűtőt a vasuti váróteremben úgy vette észre, hogy egy vasuti órának azt magyarázgatja, hogy Petrozsényig 16 koronát kell fizetnie, de este nem utazhat el, mivel a vonatnak nincs csatlakozása. Ez szöveget ütött fejébe s Szuruval csakhamar barátságot kötött, s nem sokára a teremből az állomás épülete alatti pálínkamérésbe mentek, ott közösen kevés pálínkát fogyasztottak, miközben megbeszélték, hogy másnap reggel együtt fognak elutazni. Később átmentek egy másik pálínkamérésbe, hol tovább pálínkáztak. Este 9 óra tájban aztán, hogy bálóhelyet keressenek, Orsova felé indultak, s a mint épen a Csernareten álló azon házhoz érkeztek, hol Szuru fűtő előzőleg lakott, ott megállottak s a tervet megváltoztatták, hogy minék menjenek most még be Orsovára, hideg úgy éisen, ott pedig az éjjeli szállásért még fizetni is kellene, jobb lesz, ha a ház mellett a kert végére húzódnak s ott lefekszenek. Ez meg is történt, tettes a hátaskosarát válláról levéve, abból a pelyvát fejevükös gyanánt a földre ürítette, s így egymás mellé lefeküdtek. Körülbelül öt perc múlva Szuru Pál (ittas is léven) elaludt, mire Gorovezku a boesorkapokájában elrejtve volt nagy konyhakést elővette s Szuru Pál nyakán egy vágást mért, mire az felugrott, de mindjárt hanyatt esett, mire a szívébe, majd a mellébe jobb oldalába szúrta, s mikor Szuru még mindig élt és hasra fordult, nyolcz erőteljes szúrást mért az áldozat hátába. Mikor látta, hogy az többé nem mozdul, pénze után kutatott, de bizony nem találta, mert Szuru valószínűleg akkor, midőn felugrott, kirántotta tárczáját a zsebéből s agonizálása közben a puba földbe rugdosta azt. Midőn pedig ő határozottan látta, a mint Szuru a pénztárczáját a vasuti állomáson és a pálínkamérésekben is kivette s pénzét többször számolálgatta, ebbeli dühében és mert azt hitto, hogy azt valahol a ruhában elrejtve előtalálhatja, annak testéről a ruhát letépte, és az így megtalált munkakönyvét apróra

összeszaggatta, oldobta, az áldozatot pedig öt-hat lépésig a kerítéshez cipelte s a kerítésen át a bekerített kertbe bedobta, azután pedig a ruhadarabjait, kalapját és csizmáját kosarába tette s hazafelé indult.

S bár a bíróságnak való átadás után eme beismerő vallomását vissza vonta s úgy itt, mint később a törvényszéknél a főtárgyaláson újabb és újabb valótlán állításokkal hozakodva elő, hogy a cselekményt más követte el, hogy a kosarába má tette az általa elvitt tárgyakat és azért rejtette azt el a szénaboglya alá, mindezek dacára a karánsebesi kir. törvényszék, a számos bűnjel és tanuvallomások, valamint rovott multjára való tekintettel, őt kötél általi halálra ítélte, mely ítélet megkegyelmezés folytán életfogytiglani fegyházra lett átváltoztatva.

Régi magyar puskaművesekről

A puska használatával, leszámítva talán a legelső kísérleteket egyidejű a magyar puskaművesség kezdete. Érdekes dolgokat olvasunk erre vonatkozólag Nagy Géza, ismert tudósunk egy cikkében, melyből mi is átvesszük az alábbiakat. Bizonyos, hogy Mátyás királynak már voltak puskái, mint nápolyi követének, Veronai Gábor egri bíbornok-püspöknek írt s 1481 márczius 10-én Zágrábban kelt levelében olvasható. I. Miksa császár, ki sokban utánazta Mátyást, 1499 körül látta el a laodaknechtek egy részét könnyű kézi fegyverekkel, melyek jóval rövidebbek és könnyebbek voltak, mint a szakállaspuskák, sőt a későbbi muskétáknál is kisebb volt a kézi fegyverek súlya. Egyenes alát hiányában is elmondhatjuk Mátyás királyról, hogy mint az ágyukat, a puszkákat is itthon készítette.

A halála utáni évekből már közvetlen adatokkal is rendelkezünk. Nevezetesen csakhamar azután, hogy Németországban feltalálták a tűzköves puszkát, az egri püspökség főkormányzója egy Cseh Gáspár nevű vöröszolgát küldött ki, hogy Hippolyt püspök számára vásároljon egy puszkát azokból, melyeket közel gyalognak meg. Ezt aztán a kormányzó elküldte Ferrarába s egyúttal intézkedett, hogy nálunk is készítsenek hasonlókat. Mikolezon állították elő a puszkákat, melyeket aztán Hippolyt Ferrarába vitetett; egynek az ára négy arany forint volt, míg a közönséges puszkáké két arany.

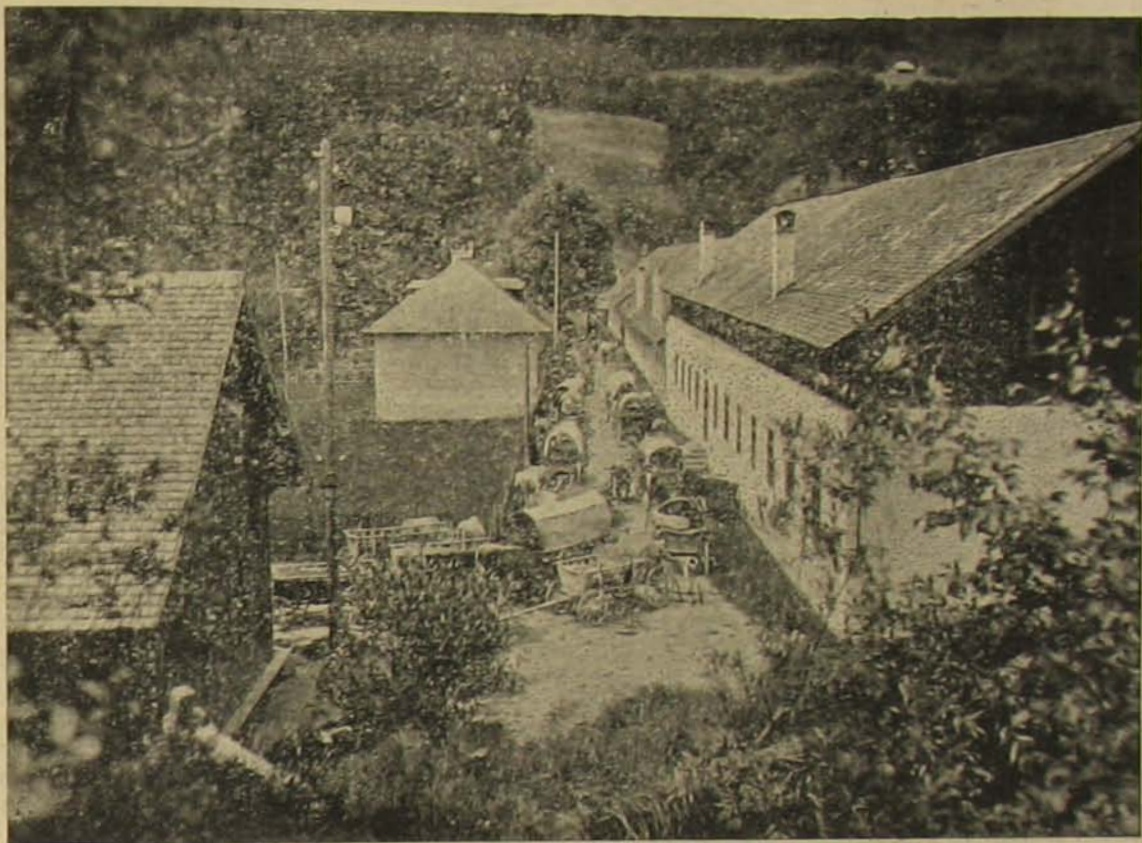
Majd a Szepességen lendült föl a kézi tüzi fegyverek gyártása, mint Iglón, Gólniezbányán, Késmárkon, Lőcsén, a XVII. század folyamán pedig különösen Krompachon (Korompáp).

Azán elterjedt Felső-Magyarország többi városában is.

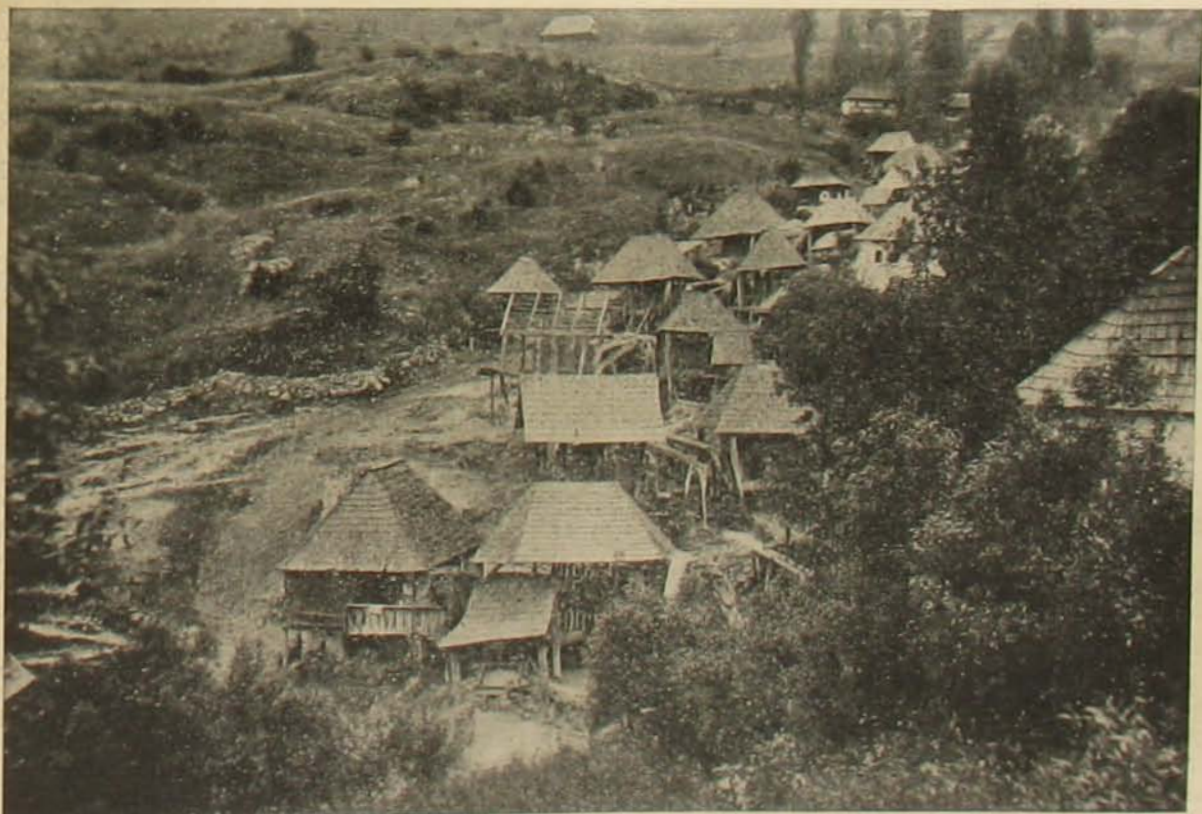
BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésekre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

A zuzott aranyércz beváltása.

A verespatai aranybányák. — Terraeszerűen épített zuzdák.

Kassán már 1510-ben készítettek puskaágyakat, de a csöveket még a XVI. század derekán is a Szepességen vásárolták. A régi kassai iparos életről a kassai városi levéltár adatai szerint 1573-ban tűnik föl a legelső kassai puskaműves, Lang Jakab neve. Mint ez, a későbbiek is német nevűek s valószínűleg jobbra németországiak, a miért már 1636-ban elváltak a magyar lakatos cséhtől; ilyenek Schirger vagy Sürger Orbán (1626—43 kör.), ki 1626-ban kapott polgárjogot, Schindler János (1628), Mentzel János (1631—47 kör.), stb. Csak nagykésőn, 1762-ben találunk egy magyar puskaművest, Muly Jánost (1762).

Már előbből, 1556-ból emlitenek ugyancsak a kassai oklevelek egy Kovács Mihály nevű jászói puskaművest. Mint ez, a sárospataki puskaművesek is magyarok voltak. 1608-iki czéblevelük magyar nyelvű s így szabja meg teendőiket: „Puskagyártó tartozzék csinálni jó kézi puskát, mely legyen acél; más jó puskát, azt is acéllal mind agyával egyetemben elkészítvén; harmadszor jó taplós puskát.” Besztercebányán 1634 körül Hartmann Gáspár volt híres puskaműves, ki nemcsak I. Rákóczi György számára dolgozott, hanem a „bavariai herczegnek és a császár (II. Ferdinánd) fiának, az királynak” (III. Ferdiándnak is csinált puskákat „demezki vasból, nagy drága és erős szerszámból.”

Körmöczbányáról ismeretes Tienes János puskaműves, a kinek jó magyar neve alighanem Dienes volt. A pozsonyi ezen időbeli puskaművesek közül a XVII. század utolsó negyedében működött Neiman vagy Neuman Gáspártól maradt fenn néhány fegyver. Bajta kívül alig egy-két olyan régebbi magyarországi puskaművesről van tudomásom, kinek készítményei is ismeretesek. Ilyen Neistner Ferencz budai puskaműves, kitől egy kerek puska vésett díszítményű lakatszerkezete van a M. N. Múzeumban. A másik volt Hacher Dávid Pesten; tőle 1844-ben Kiss Ferencz gyűjteményével egy kerek puskát szerzett a M. N. Múzeum. Egyébként pedig inkább csak sejtjük néhány XVI—XVII. századbéli fegyverről, hogy hazánkban készült, de biztosan nem tudjuk, a készítő neve pedig egészen ismeretlen.

A XVII. századból való egy kétsővű kerek pisztoly a herczeg Esterházy-család fraknoi várában; készítőjének neve, a csőre ütött bélyeg szerint H. betűvel kezdődött. Magyar eredetét a tusa levő elefántcsont jelelete mutatja, mely egy oroszlánál szembe vágató, jobbában hegyes tört tartó pajzsos magyar lovas ábrázol. A lovas viselete s fegyverze a XVI. század hatvanas-hetvenes éveire mutat.

Talán erdélyi készítmény, tekintve, hogy más erdélyi fegyverek is vannak a herczeg Esterházyak fraknoi várában.

Ilyen kétkeres muskéta Corona (Brassó) jelzéssel és 1632. évszámmal s gazdagon ellátva áttört, vésett és vert ezüst díszítményekkel, alakokkal és jelenetekkel, minők: szarvas, sárkány, kürtös angyalok, állatalakok közt nyilazó férfi s lenyilazott nő, lovas vadász-kutyával, török és magyar kopjás lovas, vadász, sólymok, papagály, hadi és vadászati trofeumok, virágok, lombzata.

Egy másik muskéta két meztelen alak által tartott korona alatt a bárom farkasfogak ábrázolt Báthory-czimert tünteti föl A. B. betűkkel, melyek egy későbbi fölírat szerint (Andreas Báthori, Princ. Transy 1597.) Báthory András nevét jelentenek, de a bibornoki kalap

hiányában inkább tarthatjuk hasonló nevű unokaöccsére, Báthory Zsófia atyja nevének. A czimer kidolgozása különben nagyon mögötte marad a lakatszerkezet és szerkezélemmez vésett és áttört alakjainak (csalmás, buzogányos, török lovas, nyilazó lovasok, szarvas, agár, róka stb.), különösen pedig a tusa bevett aczéllindás virágainak, mely utóbbiak négy más fraknoi muskétán is előfordulnak.

A brassai ág. főgymnázium birtokában is van néhány kerekalakos puska, melyek erdélyi (brassai) készítményeknek tekinthetők. Egy, mely gazdagon van díszítve elefántcsont-berakással, diszes renaissance virágokkal, mythologiai és allegorikus alakokkal.

Nagyszebenben láttam egy 1600 körüli, zárlemezőn bekarcolt tulipánnal díszített keréklakatos puskát, melyet a nagyszebeni Brückenthal-Múzeum 1880-ban kapott ajándékba a szebeni káptalantól. Valószínűleg nagyszebeni készítmény.

De aztán hanyatlani kezdett az erdélyi puskaművéség. A XVIII. század első felében rossz szerkezetű fegyverek voltak Erdélyben, csak akkor kezdtek jobb fegyvereket használni, mint Ujfalvy Sándor, a harminczas-negyvenes évek híres vadásza írja a kolozsvári múzeumi könyvtár birtokában levő emlékirataiban, midőn báró Bánffy Farkas (+ 1761) erdélyi királyi táblai elnök ezek helyett Lazaro Lazarinocsöveket hozatott, melyek aztán úgy elszaporodtak, hogy a XVIII. század vége felé már alig volt nemesi ház, hol a falon ne csüngött volna ilyen cső. Mindamellett a háromszéki székelyeknél még azután is használatban voltak a durva készítésű, hosszú vadászpuskák, tenyérnyi széles acéllal és nagy kovával; mint Ujfalvy Sándor írja, legfőleg falusi cigány kovácsgyárából kerültek ki. Ebből az időből Vokal Prokop kolozsvári puskaművestől van egy fegyver a M. N. Múzeumban. A jelesebb erdélyi fegyverkészítők közé tartozott Bőszörményi Ádám Marosvásárhelyen, ki 1817 augusztus 14-én halt meg negyvenöt éves korában; sírköve, melyet a „szeretett férjnek, jó atyának, gondos házigazdának” emelt családja, ma is látható a marosvásárhelyi temetőben; az ő általa készített piastolyokat szokta használni a golyólövésben kiválóan jártas gróf Korniss Gáspár; nyeregkapján függött — írja Ujfalvy S. — rendkívül hosszú pár pisztolya, Marosvásárhelyt a Bőszörményi készítménye; ezekkel úton-útfélen madarat, kutyát, macskát, néha vadat is futtában, röptében lőtt. Bőszörményi készítményeiből eddigelé egyetlenegy darab sem került a kezembe, bár 1895-ben nagyon utána jártam, hogy bemutathassuk az ezredévi kiállításon. Ép úgy nem láttam egy másik, ezen időtájban élt magyar puskaműves, az aradi Simon Imre készítményeit, ki mint zalamegyei eredetű nemes, Zalamegye 1819-iki bizonyítványa alapján vétetett föl 1820-ban az aradmegyei nemesek sorába.

Általában a kováspuskákon még csak elvétve található egy-egy magyar puskaműves neve, mint a már említettekön kívül Alexi Lőrincz (Lőcs), Floch Domokosé (Pest), Gaichlingeré (Szombathely), Jung Jánosé (Bazin) Stranski Ferenczé (Frakno), Zschernich B.-ó (Nagyszombat). Leggyakrabban fordulnak elő a pozsonyiak, a kik a XVIII. század-folyamán a legszebb s legjobb fegyvereket készítették nálunk s nemcsak a közelben lakó főurak, Pálffyak (Pozsony, Királyfa), gróf Erdődyek (Galgóc), gróf Keglevichék (Kistapolcsány) és a többi, hanem az udvar számára is dolgoztak,

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 30% árengedm. részesülnek. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetéssel.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

kerékpár- és varrógép nagyraktár

56

DÉRY EDE

SZEGED.

A rózsáról.

Nagyon régen — a tudósok által úgynevezett terciér — korszakban fordult elő először a Földön a rózsá vad-rózsá alakjában. Bölcsejével a középkorszaki főnnsíkok vet-betjük. Innen kerekedett föl a nagyratörő virágoscska, hogy meghódítsa a világot. A szelek szárnyán elterjed az északi földtekén, a sarkvidék jégviharjain kivételével, és mindenütt alkalmazkodott a talaj és égbajlat nyújtotta létfeltételekhez. A fennsíkon, a hol éles szél fúj s a levegő hideg és metsző, selyemszórú mezbe burkolódzott és megnövelte leveleinek számát, hogy jobban és szabadabban vehessen lélegzetet. Az erdőben tűskével védekezett a káros növényektől, melyek elzár-ták tőle a levegőt s a világosságot. A melegebb tája-kon elsimította, megesiszolta és keményebbé tette a leveleit, melyek egyáltalán elpárologtató felületei is, hogy kigőzölgését csökkentse és a napsugár tulságosan erő-szakos hatásától megmenekedjék. A mérsékelt földön azonban ideje és alkalmá volt rá, hogy boldoguljon és tökéletesedjék; mint a hogyan a szorgalmas polgár-ember, a ki keserves küzdés után végre biztos rővbe jut, megelégedett arczúvá lesz és családalapításra gon-dol. Már ebben a vadrózsá-korában is felülrik azonban a rózsának az a csodálatos képessége, hogy mindig más-más ruhába tud öltözni.

Az embernek a kis virág, úgy látszik, már korán föl-tűnt: megvédte állati és növényi ellenségeitől, gondos ápolással szepíteni törekedett, másszóval művelni kezdte. Rájöttek e művelés, tenyésztés során, hogy ha észszerűen történik, a viráglevelek porzóinak átváltoztatása a virág megduplázásával jár. A dupla rózsát ismerték már Ázsia régi népei is: kétségtelen bizonyossággal csak a görög kultúra fejlettebb korszakában lehet ezt kimu-tatni. Herodotosz elmondja, hogy Midász király korá-ban Hellaszban batvanlevelű rózsát találtak. Ez az a virág, melyet Teofrasztosz „százlevelű rózsá”-nak neve-zett s mely különböző alakban a múlt század közepéig divatos volt. A rómaiak tökéletesítették a rózsatenyésztést: szép rózsáknak preneszti rózsá, presztumi rózsá, kampániai rózsá, mitétuszi rózsá volt a neve. Vergiliusz és Horáciusz versben, Plinius prózában énekeltek meg e rózsafajokat. Ismerték már a melegágy intézményét is, sőt e téren kifejtett fényűzésen a szigorú Seneca meg is botránkozott.

— Hiszen a természettel ellenkezik — mondotta — ha azt akarjuk, hogy rózsánk minden évszakban legyen.

Divatba jött, hogy a rózsafát kitegyék virágcserepben az ablakba. Marciálisz dicsekszik kis függő rózsakert-jével, Juvenálisz pedig, a ki az egész világgal elégedet-len volt, rámutatott arra a veszedelemre, mellyel a virág-cserép a járókelőt fenyegeti. A rómaiaknál a rózsá-kultusz oly fokra bágott, hogy életük minden fontosabb mozzanatánál szerepet jutattak neki; az istenek imádá-sánál, házasságuk alkalmával, bőséges bankettekben, továbbá temetőikben, a hol majdnem valamennyi sír rózsával volt ékes. A virágok királynője iránt való ez a rajongó szeretet azonban sok évszázadra elszuny-nyadt, mikor a néprándorlás korában barbár kezek min-den kultúrát megszüntettek s az élet minden örömét tönkretették.

A középkorban a rózsát csak kolostorokban és várak-bau találjuk meg, melyeknek kertje ugyan vetemény-és gyümölcstermesztés céljára szolgált, a hol azonban bébe-korba egyegy rózsá is üdítette a szemet és az orrot. Később, körülbelül a tizenötödik században ter-jedt el e virágoskert Nyugat- és Közép-Európában,

legelsősorban Franciaországban. De az olasz kert s az ezt követő francia szimmetrikus kert nem tűrt semmiféle szabályelleneséget, már pedig ama kor rózsája, az Alba, a Damas, a Provins, nehezen volt fegyelmez-hető. Ezért jobban szerettek abban az időben más virágot, a tulipánt vagy a jáczintot melyet sorjába lehetett fölállítani, mint a katonát. A rózsatenyésztés tehát a római ókortól a tizenharmadik századig csak keveset haladt előre. Szerencsére reakció támadt a kert-művészet terén. Ez a reakció jórészt az angol kert térhódításának és Jozefin francia császárné virágked-velésének köszönhető.

Kínában és Japánországban járt utazók ugyanis nem sokkal előbb egészen új rózsafajokat hoztak An-gliába: a kínai rózsát, kamesatki rózsát, teailatú rózsát (tea-rózsát), Miss Lawrance rózsáját és másokat. Ezeknek a fajoknak, melyek egészen másként festettek, mint a minőket addig ismertek, megvolt az az elsőb-bőségük is, hogy úgyszólván mindig virágostak, színük késő őszig friss és üde maradt. Nagyon természetes tehát, hogy tárt karokkal fogadták, különösen Angliában, a hon-nan hamarosan elterjedt a többi országba is.

Annak a dicsősége azonban, hogy a messze Kelet rózsá-ját megfegyelmesték, a legújabb koré, szinte azt mond-hatnók, napjainké. Keresztezéssel ugyanis kitenyésztet-ték a legszebb, a legnemesebb fajokat, melyekről ma már aligha lehetne rokonságot kisütni keleti őseivel. A keresz-tezésnek köszönhető, hogy abból a száz rózsafajból, melyet 1800-ban ismertek, 1828-ban már kétezeröttszáz lett, 1845-ben pedig mintegy ötezer volt a különböző rózsá-fajok száma, mely ma már közel kilenczezerre tehető. Pedig a rózsatenyésztés és keresztezés még csak most éli virágkorát.

KÉPEINKHEZ.

A verespataki aranybányászat.

A világ legrégebbi aranybányászata, mint azt a hely-szinen túllát jelekből és a kezdetleges munka nyomából kétségtelenül következtetni lehet, az Alsó-Febér megyében fekvő Verespatak község határában van. Bányászat folyt itt már azokban az időkben is, mikor az ember még nem is ismerte a vasat. Az ezenkori bányásznak még nem volt vésője és kalapácsa. De mert a sziklát valanikép törni-zúzni kellett, ha hozzá akart jutni az aranyhoz, hát fogta magát, tüzet rakott a szikla oldalába s mikor az aranytartalmú kő már izzóvá meledelt az erős tüztől, leöntötte hidegvízzel. A hirtelen hőváltozás által a kő egy bizonyos vastagságú rétege megrepedezett, porlékonyvá vált, a bányász pedig liszt finomságúvá törte ezt a darabos port s így szedte ki belőle az aranyat. Így lett dolgozva illetve kibányászva a Csetétye-hegy kúpjá, a hol — mint azt a visszamaradt nyomok mutat-ják — óriási mértékben folyt az efféle bányászat.

A rómaiak korából, mikor már vésővel és kalapáccsal dolgoztak az emberek, szintén sok emlék maradt Veres-patakon. Egész tárnák állanak fenn mai napig is, melyeket a rómaiak vésője vajt. Ezek a munkálatok, úgy a régebbi mint az újabb munkálatoktól nagyon jól megkülönböz-tethetők. A sok római emlék között különös említést érdemelnek a verespataki bányákban talált azok a teleirt viuszkos táblák, a melyek bányászati feljegyzéseket tar-talmaznak s egyedüli okmányok a római korból, melyeket a római ember sajátközül irt.

Verespatak azonban nemcsak története folytán neve-zetes, hanem gazdagságánál fogva is. A legdúsabb arany-

érczek innen kerültek a világ összes múzeumaiba. Sokszor találtak itt egy darabban szabad aranyat, mely több mázsát is nyomott. S sokszor találták az aranyat kristályos alakban is, a mi máshol nagy ritkaság.

Két hely, a Csatáryé és a Irnyik tartalmazza az aranyérméket. A hányászatot azonban nem valami modern nagy iparvállalat üzi, hanem mind kisemberek, a kik minden újabb s nagyobb érzemennyiség felfedezésékor rendszeren 32-es csoportba társulva, saját napszámosaikkal veszik munkába az új telepet s a kibányászott érczen minden szombaton megosztokozkva, mindenik saját külön zűzómalmába viszi a részét s ott végzi el az aranykiválászás további műveletét a még a bronzkorból vissza-maradt primitív eszközeivel.

Szinte megmagyarázhatatlan, de való tény, hogy míg ezek a kisemberek az ő ókorba való munkálataikkal igen szép eredményeket érnek el az aranytermelés terén, addig az a néhány újabb és modern ipm-vállalat, a melyek az újabb időkben létesítettek, mind tönkrementek.

A jelen számunkban közölt képeken Verespatak lát-
képét s az aranytermelés, illetve feldolgozás egyes műve-
leteit és műhelyeit mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségiinternátus alapja újabban a következő adományokkal gazdagodott; a putnoki őrstől a lapunk múlt számában jelzett és 3.55 koronát eredményezett mulatság utólagos bevételeként öt korona, a kisterenyei őrstől, az internátus javára július 19-én rendezett nyári mulatság tiszta jövedelme 25 K 12 fillér. A jótékonycélú alap ezen adományokkal 24,460 korona 92 fillérre emelkedett.

Legénységi magánegyenruha viselése. A három éven túl szolgáló csendőrlegénységnek, szolgálaton kívül finomabb anyagból készült magán (extra) egyenruha viselése, valamint a diagonál pamutszövetből készült zubbony és nadrágnak, az összes legénység által a lak-tanyákban és az őrsállomásokon az ily nadrágoknak korlátozással szolgálatban való viselhetése engedélyez-tetvén, az erre vonatkozó 35.060/16—911. számú hon-védelmi miniszteri rendeletet az olvasó lapunk mai szá-mának hivatalos részében találja.

Lovagló nadrág rendszeresítése. Az eddigi bőrnadrágok helyett a folyó évi 8783/eln. számú bonvédelmi miniszteri rendelettel kék-szürke téli nadrág posztóból készítettő, ülésben bővebb szabásban, bőrboríték nélküli »lovagló nadrág« rendszeresített. Ezen nadrágok megkopott ülőrésze és a térdék belső megkopott oldalai, szükség esetén, hasonló minőségű posztóval lesznek bevonandók.

Leégett laktanya. A gömörmegyei Rimakokován, július 3-án pusztított tűzvész alkalmával, az ottani őrs-laktanya is teljesen leégett.

Egy őrsvezető megsebesítése. Elek Lajos csendőr cz. őrsvezető és Somogyi Lajos csendőrből állott sőtöri őrsbeli járőr, július 30-án este 1/2 11 órakor a zalamegyei Söjtörön Sebők Károly csendzavaró ittas egyént rendre utasította, ki erre a kezében nyitva tartott, de a járőr által a sötétben észre nem vett zsebkésével Elek Lajos cz. őrsvezetőt bal felkarján megszurva, súlyosan megsebesítette. Sebők a járőr által, fegyverhasználat nélkül elfogatván, az illetékes kir. ügyészségnek átadott.

Ellenszegülés. A pestmegyei Dány községben, július 30-án megtartott bucsu alkalmával Szabó István ottani lakos ellen, az általa kifejtett ellenszegülés letörésére, Czeider Imre valkói és Kotolák András kókai őrsbeli csendőr ez. őrsvezetőkkel állott járőr, annak könnyűtű gérsülésével végződő szuronyt használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Képhamisítások. Mikor II. Napoleon apává lett, a nagy esemény fölött való örömben a pápának aján-
dékot küldött: pompás sèvres porcellánból való vázát,
a melyet a Vatikán képtárának nagytermében helyeztek
el. IX. Pius valami mód viszonzni kívánta szívességet,
és úgy határozott, hogy valami értékes képet küld a
francziák császárnáik. Hogy méltó legyen az ajándék
miértöt kerestek a kép kiválasztására. Néhány nap mul-
tán jelentkezett is egy úr, a ki azt jelentette a pápának,
hogy csodás képre akad, egy valódi Birtoloneora talált
s ez a műkincs a bűnbánó Magdolnát ábrázolja a puszt-
án és természetes nagyságban. A képet 50.000 koronát
követelt, a pápa szemhunyorítás nélkül fizetett és a mű-
remeket rögtön elküldötte barátjának, III. Napoleonnak.
A Louvre igazgatója vén róka volt ám és rögtön meg-
állapította a képről, hogy hamis, így hát a pápa nján-
dék a lomlárbá került, a hol már hevert néhány hami-
sitvány. Ezt a hislóriát Paladini beszéli el a „Messa-
gero” hasábjain, de a másik története még annál is
érdekesebb: Egy kitűnő francia másoló tulajdonában
Salvatore Rosa kezéből kikerült gyönyörű titjkép volt s
30.000 koronát követelt azért. Lord P. . . gazdag angol
belebolondult a képbe, megvette tehát. A másoló azon-
ban azt kívánta, hogy egy ideig bagyja még nála a képet,
mert sokan szeretnék látni. A lord belement a másoló
kérsébe és ugyancsak a másoló kérsére, nehogy valami
csalafintaság történhessen, a kép bátsó részére, a vászonra
rányomta a pecsétjét. A lord boldogan utazott haza Lon-
donba és néhány nap multán megjött utána a kép is.
Több hozzáértő fejszónálva nézte az állítólagos Salvatore
Rosát és az egyik ki is jelentette: „A vászon tényleg
régí, de a festmény modern és bizonyosan ma élő festő
kezéből származó. Néhány évvel később ugyanez a kópé
másoló eladta az igazán eredeti Salvatore Rosát, ter-
mészetesen rengetegül drágán. Elkor derült csak ki, hogy
miként csapta be lord P. . . t. A lordnak eladott máso-
latot rászögezte az eredeti képre s a lord nem is gyna-
kodott, mert hiszen hátul a bová a pecsétjét ütötte, az
eredeti kép volt.

Nyugat-Európa szállodái. Oklahoma City, az Egyesült-Államok hasonló nevű territórium lakosainak erkölcséről a nyugati államok kulturcentrumaiban számtalan anekdóta kering. Ezek tulzotnak ugyan, de azért mégis közelebb állanak a valósághoz, semmint gondolná az ember. Ezen a vidéken a melyet, valósággal ellepnek a szexcselovngok, mindenekelőtt a közbiztonság áll igen gyenge lábön, de a groteszk dolgokban sincsen hiány. Az ottani szállóviszonyok például igen érdekesek. Minden szállószobájában ott van ez a felírás: „Olyan vendégek, a kik eszmájában alusznak, ráfizetnek. Három kopogás a falon azt jelenti, hogy rahológjos van a szobában és minden vendégnek fel kell kelni. Kérjük, hogy a téglákat(!) a matráczokból ne huzzák ki a vendégek. Ha a szobában esne az eső, kérjük a vendégeket, hogy basználják az ágy alatt található ernyőt. A vendégek kéretnek, hogy ne löjjenek zenélea közben a szálló karmesterére.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

D. L. Csendőrök a koronaórsághez át nem léphetnek.

5555. 1. Erről nem tudunk semmit. 2. Még bizonytalan.

P. A. I. A méltányosság szerint nem.

Galgamenti úrs. Forduljon kérdésével Havranek János csendőrhadnagy úrhoz Rimaszombat.

40. L. Halászlát jegy kell, különben nem rákaszthat. Ha nincs, kihágás.

Komárom. Nem tépheti el.

Dna. Három éven túl szolgáló legénység igen.

Szatmárnémeti. 1. Szolgálati úton kell kérni. 2. Lehet. 3. Bajos dolog, ha bizonyítani nem tud.

161. Szolgálati ügy.

P. J. 8275. 1. A tábori jelvény nyáron lehetőleg cserefalomb ennek hiányában vagy télen fenyőgaly, mely körülbelül 16 cm. hosszú és 13 cm. széles legyen. Viselendő: Békében: Ő császári és apostoli kir. Felsége születésnapja, Szent István király napja, Úrnapija és feltámadási ünnepély alkalmából való kivonulásoknál. Ő császári és apostoli kir. Felsége által tartandó diszszemlén és mindazon ünnepélyek alkalmával, a melyekhez a tábornokok teljes díszben jelennek meg; végre akkor, midőn annak feltűzése külön elrendeltetik. 2. Nem kell épen három levélnek lenni. 3. Minden csapattest használhatja.

1116. Értesülésünk szerint nem.

Lovas csendőr. Kérheti szolgálati úton.

606. Nyugdíj jár.

888. 1. Személyesen nem, de közvetítés útján igen. 2. Nyugdíjra van igénye.

L. E. Borszék. Az 1901. évi 64573. számú belügyminiszteri rendelet 8. §-a szerint báb (hordozható) és tekebáb szerencsejáték nem engedélyezhető.

A. Ó. 1. A hatósági felügyelet és ellenőrzés alatt álló gőzkazánok önálló fűtésére és a gőzgépek önálló kezelésére csak oly egyének alkalmazhatók, kik erre képesítve vannak. 2. Keresk. m. r. 22790 1886. és 17003—1901. 3. Forduljon az illetékes iparfelügyelőhöz.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

35,060/16. szám. Az 1908. évi november hó 12-én kelt 11,217/eln. számú rendeletemet hatályon kívül helyezve, megengedem, hogy a m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon csendőrség legénysége az 1909. évi június hó 11-én kelt 63,668/16. számú rendelettemmel elfogadott színű és minőségű, finomabb anyagból készült, de teljesen szabályszerű következő magán (extra) egyenruházatot az alábbi megszorítással viselhesse:

I. A csendőrségnél három éven túl szolgáló legénység — beleértve a tisztjelölteket, járás- és törzsőrmestereket is — kizárólag szolgálaton kívül: posztó, illetőleg gyapjuszövetből:

sötétzöld kamgárn dolmányt,
sötétzöld kamgárn zubbonyt,
kékszőrke trikót pantallót,
kékszőrke kamgárn pantallót,
drapp kamgárn pantallót és
kékszőrke köpenyt.

II. Az összes legénység, beleértve a tisztjelölteket, járás- és törzsőrmestereket is:

1. drapp diagonál pamutszövet zubbonyt, kizárólag a laktanyákban és irodákban;

2. drapp diagonál pamutszövet pantallót a következő esetekben és pedig:

a) minden az őrsállomáson gyalog teljesítendő szolgálatok alkalmával;

b) helyőrséggel bíró állomásokon szolgálaton kívül, de csak hétélnapi napokon, ha díszfőveg (kalap) viselése előírva, vagy elrendelve nem lett;

c) helyőrséggel nem bíró állomásokon korlátozás nélkül.

A helyben — őrsállomáson, — teljesítendő szolgálatoknál a II. 2. pont alatt említett pantallónak viselését, az egyöntetűség, évszak és időjárás figyelembe vételével az őrsparancsnok állapítja meg.

Helyőrséggel bíró állomásokon a szolgálaton kívüli öltözködésre nézve a katonai, illetve a honvéd állomásparancsnokság által kiadott intézkedések a csendőrségre is mérvadók.

Diszkivonulásokhoz és oly alkalmakkor, a midőn a

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közhadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kiváratra árjegyzéket bérmentve küldünk

legénység szolgálaton kívül diszben (kalap és dolmány) jelenik meg, a drapp diagonál pamutszövet pantalló nem viselhető.

Figyelem fordítandó arra, hogy a drapp diagonál pamutszövet zubbony és pantalló mindig tiszta és kifogástalan legyen.

Megjegyzem itt egyidejűleg, iszerint belügyminiszter úr hozzájárult ahhoz, hogy a drapp diagonál pamutszövet pantalló is — tekintve előállítási árának csekélységét, — a tömeg terhére a szükséghez képest (két drb.) beszereztessek.

Budapesten, 1911. évi július hó 17-én.

Haza! Samu, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Előléptettek:

1911 augusztus 1ével:

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Dányi Gyula, Jeles Ferencz, Salamon Ferencz, Czve-renkár Márton, Fülöp Sándor és Asztalos György csendőrök; továbbá:

ugyanazon nappal:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Keller György és Németh István csendőrök, csendőr cz. őrsvezetők.

Katonai szolgálati jel:

A I. osztály legénységi katonai szolgálati jellel el-látatott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Tóth János II. járásőrmester, 1911 június 21-én;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Vlasita János járásőr ester, 1911 augusztus 8-án.

A II. osztály legénységi katonai szolgálati jellel el-látatott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Tamás János cz. őrsvezető, 1911 július 21-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Pándy Gyula cz. őrs ester, 1911 július 6-án, Bába György csendőr cz. őrsvezető, 1911 július 6-án és Kó-lintus Miklós cz. őrsvezető, 1911 július 18-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Nagy István I., Horváth István IX., Krämer Miklós, Végh Dávid, Kovács Gábor, Sznopek Horváth János, Majsa Lajos, Székely János, Kiss Gyula I. Kálmán Gyula, Zakó Farkas, Markotán Imre, Bassa Márkus, Szegedi János, Kiss József, Dobos Lajos, Varga József I., Gerecs Gyula, Horváth Antal, Ambrus József, Izer János, Szabó Gyula, Dreszelt Károly, Kövér Károly, Prunner József, Milkovics János, Tóth János, Varga János III., Szűcs Lajos, Bata József, Nyitrai István, Kurucz János, Reinport Bálint és Kovács József csendőrök.

Névváltoztatások:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Andrejka László csendőr cz. őrsvezető, a m. kir. bel-ügyminiszter urnak 1911. évi 86.872/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét «Andrási»-ra vál-toztatta.

Muntyán Ágoston csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911. évi 76.240/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét «Mezei»-re változtatta.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Auer Sándor próbacsendőr cz. őrsvezető, a m. kir. belügyminiszter urnak 1911. évi 76.249/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét «Almás»-ra változtatta.

3-szori bekenésre meg-szabadul kelle-metlen láb-, kéz-és hónaljizzadásától a Riesz-féle kenőcs használatával. 120 fillér beküldése ellenében bérmentve, utánvétellel 175 fillérért szállítja Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógy-szertára, Budapest, Széna-tér 1. (Azelőtt Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óva-kodjék. — Postai szétküldés naponként. — Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni bizonyítvány raktárunkon már kapható.